

Nlir ALlevitikus

*Iyam inana iga nshì
(ALev 6.8-13)*

1 NvauMusa kayà dát kaAghal Mbut te uYawe wór na kaashe aghal vata là á na pa,

2 <<Là ôlsarila pa, nkaptak unəmləbər vai ba kaiyam inana ûYawe te, uzaá ba kakaashe iyam nkang wò, itam, kat te ibel, kat te ina.

3 <<A yà pauiyam inananana vata iga nshì kaashe ina te, uzaá na inunggwan iva yà kambyèt kat. Uzaá ba kakaanung Aghal Mbut, kakul na iyam inana vata á sat ikamkam kampyal àYawe.

4 Uzai nak awó wò kaapal ishi iyam inana vata, kang i sat iyam inana iga nshì padwot ikamkam kakul mmwa ishishi.

5 Te uzai pa iyen ina inunggwan vata kampyal àYawe kaanung Aghal Mbut. Ovan aHaruna onunggwan onəm oga nshì iyam awop i yichi nchèchèr, i sháng nchèr vata kaizèr nkaptak oga ngbak atak nshì iyam awop vakaanung asal Aghal Mbut á.

6 Uzai mù iyam inana iga nshì padwot vata kang i nyat na paunyimənniyimèn.

7 Ovan aHaruna onunggwan onəm oga mpyal awop i mak apèr kaapal atak nshì iyam awop kang i nak akun ka.

8 Te ozai dàt izhe inyatnyat vata kaishíshi kampipip kaapal akun kaapèr vakaapèr atak nshì iyam awop.

9 Unəm va_ta i nàl iyam afu ká mbwángbwáng ká ndəng, te unəm uga mpyal awop i shì pa_kpaktak ká_apal atak nshì iyam awop, kakul iyam inana iga nshì pa_dwot va inəngnəng ichángchàng ûYawe.

10 <<Kang a yà pa_iyam inananana iga nshì pa_dwot ká_ashe iyam nkang ibèl kat te itam te, uza_á na inunggwan va yà ká_mbyèt kat á.

11 Te uza_i pà_iyam nkang va_ta ká_ngbak ngga asál mpal atak nshì iyam awop ká_mpyal àYawe, kang ovan onunggwan aHaruna onəm oga nshì iyam awop i sháng nchèchér ká_izér nkaptak oga ngbak atak nshì iyam awop.

12 Uza_i nyat iyam nkang va_ta pa_nyimənniyimən, ishíshi ká_mpipip te unəm uga mpyal awop i dàt ká_apal akun ká_apér va_ká_apal atak nshì iyam awop.

13 Unəm va_ta i nàl iyam afu ká mbwángbwáng ká_ndəng. Te unəm uga mpyal awop i shì pa_kpaktak ká_apal atak nshì iyam awop, kakul iyam inana iga nshì pa_dwot va inəngnəng ichángchàng ûYawe.

14 <<A yà pa_iyam inananana iga nshì pa_dwot ûYawe iga inyil te, uza_á na ivan ilèkpar kat te ivan iruzum.

15 Unəm uga mpyal awop i ga ká_ká atak nshì iyam awop kang i kandar ishíshi i pëtar, kang i shì ká_apal atak nshì iyam awop, te i wàr nchèchér ká_izér atak nshì iyam awop.

16 Uza_i tur atak nrìri ká alilyang i swang ká_ashe atak mbut nchwang ká_ngbak atak nshì iyam awop ká_asál nfa alum.

17 Uza i kak kà ìkwoksok i bol afufu nzèng ká nkèkan kat. Te unèm uga mpyal awop i shì kà apal atak nshì iyam awop kà apal akun va kà anung apèr, kàkul iyam inana iga nshì pa dwot va inéngnèng ichángchàng ûYawe.

2

Iyam inana iga ìpir ikùr (ALev 6.14-23)

1 <<Awalang va unèm uro ba kà iyam inana iga ìpir ikùr ûYawe, te nkpak iyam inana va ta i ya mmak nyalyal. Uza i zuk mmì mpyet kà apèpal, i nak njèng nnéngnèng nchángchàng kà apèpal,

2 kang i ba kà kà atak ovan aHaruna onunggwan onèm oga nshì iyam awop. Unèm uga mpyal awop i kpak mmak nlukútlukùt pa sur kà awó kà mmì mpyet nzèng kà nkaptak njèng nnéngnèng nchángchàng, kang uza i shì iyam iga nrèng kà kà apal atak nshì iyam awop, iyam inana iga nshì inéngnèng ichángchàng ûYawe.

3 Te abo iyam inana iga ìpir ikùr va ta i ya iji aHaruna kà ovèvan onunggwan, kàkul iyèryèr va ji kà ashe iyam inana iga nshì ûYawe.

4 <<A ya pa u yichi iyam inana iga ìpir ikùr ifórfòr kà ashe achèr apèr te, á ya kà mmak nnènan, i ya nzèngkèng ngga nyà kà ayist kat, i gwang kà mmì mpyet, kat te nzèngkèng ndátdàt va ya kà ayist kat nva mmá bél kà mmì mpyet.

5 A ya pa iyam inana bu iga ìpir ikùr va mmá fòr kà ashe asu acham, te nkpak i ya nzèngkèng ngga ayist kat nva mmá nèm kà mmak nnènan gwang kà mmì mpyet.

6 Nyat na pa_nyimənniyimən kang bù zuk mmì mpyet ká_apəpal, iyam inana iga ipir ikùr.

7 A yà pa_iyam inana bu iga ipir ikùr mmá fòr ka_ashe asu te, á yà ká_mma₄k ñyalyal ká_mmì mpyet.

8 Awalang va_bu ba ká_iyam inana iga ipir ikùr ûYawe iva mmá nèm ká_iyam va_ta_te, yichi ûnèm uga mpyal awop kang uza_i ga ká_ká atak nshì iyam awop.

9 Unèm uga mpyal awop i tur iyam inana iga nrèng ká_ká ashe iyam inana iga ipir ikùr, kang uza_i shì ká_apal atak nshì iyam awop, iyam inana iga nshì inéngnèng ichángchàng ûYawe.

10 Te abo iyam inana iga ipir ikùr va_ta i yà iji aHaruna ká_ovèvan onunggwan, kakul iyéryér va ji ká_ashe iyam inana iga nshì ûYawe.

11 <<Nkpaktak iyam inana iga ipir ikùr va_bu yichi ûYawe te mí nèm ká_ayist kat, kakul bu yà ká_nshì iyam iga ayist kat, kat te irizhe wa iyam inana iga nshì ûYawe kat.

12 Bu yichi oza_yichi ûYawe wa iyam inana iga ñyál nggëshi, kang mí yà ká_ñyichi oza_ká_apal atak nshì iyam awop wa iyam inéngnèng ichángchàng kat.

13 Mí nak mmàn nñzä iyam inana bu nggo iga ipir ikùr. Kang wa kong ká_nnak mmàn ngga nsar nnap-nlà bu ká_Inan, ká_ashe iyam inana bu iga ipir ikùr ká_nzä iyam inana bu nggo va_bu yichi te, nak mmàn kà.*

14 <<A yà pa_u yichi iyam inana iga ipir ikùr ñyál nggëshi ûYawe te, nkpak bu yichi ishi ikùr

---

* **2:13 2.13** Kakul mmàn pa te kà_nnyám ipir nsar nnap va Inan yar ká_unèm mbyet mbyet.

izhakan iperkənpərkən, iva mmá wàng ká apər,
kang mmá kpəkpà.

¹⁵ Te nkpak bu nak mmì mpyet ká njeng
nnéngnèng nchángchàng ká apəpal, kakul iyam
inana iga ipir ikùr.

¹⁶ Uném uga mpyal awop i shì ká ashe
ikùr iperkənpərkən iyam inana iga nrèng ká,
ká mmì mpyet ká nkpaktak njeng nnéngnèng
nchángchàng iyam inana iga nshì ûYawe.

3

Iyam inana iga nggwang ishi (aLev 7.11-25)

¹ <<A yà pauzakà nyichi nləfər wò ngga ntəm
ikángkáng ká ashe ina, mo te inunggwan kat te
ichar nggo, te uza á yichi iva yà ká ndaktak kat.

² Uza i nak awó wò ká apal ishi iyam inana
wò kang i pà ká anung asal Aghal Mbut. Te
ovan áHaruna onunggwan oném oga nshì iyam
awop i yichi nchèchér, i sháng nchér va ta ká izér
nkpaktak oga ngbak atak nshì iyam awop.

³ Uza i yichi ká ashe nləfər iyam ipápà iga
ikángkáng iyam inana iga nshì ûYawe. Mpip va
gún iyam afu ká nkpaktak mpip va ká apal iyam
afu,

⁴ ká arùsòk aga aparəm ká mpip va ká apal oza
ká atak adék, ká mpip ngga apał anì nzeng ká oga
arùsòk uza i zép.

⁵ Ovan aHaruna onunggwan i shì ká atak nshì
iyam awop ká iyam inana ishíshì va ká apal akun
va ká apal apər, iyam inana iga nshì inéngnèng
ichángchàng ûYawe.

6 <<A yà pa nləfər iyam inananana iga ntəm ikángkáng ûYawe kà ashe iyam nkəkang, uza i yichi ìnunggwan kat te ìchar iva yà ká ndaktak kat.

7 A yà pa uza kà ñyichi iyen ìnagam iyam inana wò, te uza i yichi kà mpyal àYawe.

8 Uza i nak awó wò kà apal ishi iyam inana wò kang i pà kà mpyal Aghal Mbut. Te ovan aHaruna onunggwan onəm oga nshì iyam awop i sháng nchèr va ta kà ngbak oga atak nshì iyam awop.

9 Te kà ashe nləfər iyam inana iga ntəm ikángkáng, uza i yichi ngbak nro wa iyam inana iga nshì ûYawe. Mpìpip, nkaptak mpip aswal uza i tutur. Mpip va gún iyam afu, kà nkaptak mpip va gún iyam afu,

10 ká arùsòk aga aparəm, ká mpip va kà apal oza kà atak adək, ká mpip ngga apal anì nzeng ká oga arùsòk uza i zèp.

11 Te unəm uga mpyal awop i shì kà apal atak nshì iyam awop wa iyam-nrì, iyam inana iga nshì ûYawe.

12 <<A yà pa uza kà ñyichi iyam inana wò ìbèl, te uza á yichi kà mpyal àYawe.

13 Uza i nak awó wò kà apal ishi iyam inana wò kang i pà kà anung asal Aghal Mbut. Te ovan aHaruna onunggwan onəm oga nshì iyam awop i yichi nchèchèr, i sháng nchèr va ta kà izər nkaptak oga ngbak atak nshì iyam awop.

14 Uza i yichi kà ashe iyeyam inana, ngbak nro wa iyam inana iga nshì ûYawe, mpip va gún oga iyam afu, ká nkaptak mpip va kà apal oga iyam afu,

15 ká arùsòk aga aparəm, ká mpip va kà apal

oza_ka_ atak adək, ká_ mpip ngga apal anì nzəng ká_ oga arùsòk uza_i zèp.

¹⁶ Te unəm uga mpyal awop i shì oza_ka_ apal atak nshì iyam awop wa iyam-nrì, iyam inana iga nshì inéngnəng ichángchàng. Nkpaktak mpip nji aYawe.

¹⁷ Iyam va_ta_nnap mpakpak va təm chit mbyet mbyet kakul oga nlwàk wó, ká_ nkpaktak atak ntəm wó. Nkpaktak mpip ká_nchèr, ó ri kat.>>

4

Iyam inana kakul nnap mbángbang (ALev 6.25-30)

¹ UYawe là ûMusa pa,

² <<Là ôlsarila, <Awalang va_ unəm uro nəm nnap mbángbang ká_ avyal kat ka_ashe nkpaktak nnap mpakpak àYawe nva mmá dang oza_ka_ nnənəm, kang uza_nəm.

³ <<A ya_ pa_ unəm uga mpyal awop ugorgor nəm nnap mbángbang, kang à ba ká_mpat ka_apal onəm, te uza_i yichi ìna ìnunggwan ûYawe ìva ya_ka_ndaktak kat kakul iyam inana nnap mbángbang.

⁴ Uza_i ba ká_ ìna ìnunggwan ka_anung Aghal Mbut ká_ mpyal aYawe, kang uza_i nak awó wò ka_apal ishi ìna ìnunggwan va_ta, te i pà ká_ mpyal àYawe.

⁵ Te unəm uga mpyal awop ugorgor i pá nchèr ìna ìnunggwan va_ta uza_i ba ká_ ka_ashe Aghal Mbut.

⁶ Uza_i pá ifang wò ka_ashe nchèr va_kang i sháng nvang pa_nfangshat ká_ mpyal àYawe ká_ mpyal atani aga Atak Ayéryér.

7 Unəm uga mpyal awop i bél nchér nro ká izér oga nggùnggúng ngga atak nshì iyám awop anéngnèng achángchàng vā kā mpyal à Yawe ká ashe Aghal Mbut. Nkpaktak abo nchér ìna ìnunggwan vā ta uza i wàr kā avèng ashar atak nshì iyám inana iga nshì vā kā anung Aghal Mbut.

8 Te nkaptak mpip ìna ìnunggwan iyám inana nnap mbángbang uza i zèp. Mpip vā gún iyám afu, ká nkaptak mpip vā kā apal oga iyám afu,

9 ká arùsòk aga aparəm ká mpip vā kā apal oza kā atak adək, ká mpip ngga apal anì nzèng ká oga arùsòk uza i zèp.

10 Wa nva mí tutur mpip ká ashe ìna ìnunggwan nlèfèr iyám inana iga ntém ikángkáng, te unəm uga mpyal awop i shì oza kā apal atak nshì iyám awop aga iyám inana iga nshì.

11 Kang awá ìna ìnunggwan vā ta, ká nkaptak ìzhìzhe, ká ishíshi, ká mbwángbwángbwang, ká iyám afúfu, ká ibènggangbènggang,

12 uza i fa ká nkaptak abo ìna ìnunggwan vā ta kā nsəm apák kā atak anənən, kā atak mbut nchwang kang uza i shì kā apal anung akun apər. Mí shì kā atak mbut nchwang.

13 << <A yà pa nkaptak mbut oIsarila nəm mpat ká avyal kat, kang nnap vā ta tar achwang ngaték kat, te oza nəm iyám vā mmá dang oza kā nnənəm kā ashe nnap mpakpak aYawe nro, te oza i yà ká mpat.

14 Awalang vā nnap mbángbang vā oza nəm kā apal nnap mpakpak fa mbáng, te mbut i yichi ìna ìnunggwan wa iyám inana nnap mbángbang, oza i ba ká kā mpyal Aghal Mbut.

15 Onəmgbak mbut va_ta i nak awó oza_ka_apal ishi ìna ìnunggwan va_ta kà_mpyal àYawe, kang i pà_ìna ìnunggwan va_ta kà_mpyal àYawe.

16 Te unəm uga mpyal awop ugorgor i ba ká_nchér ìna ìnunggwan va_ta nro kà_ashe Aghal Mbut.

17 Uza_i pà_ifang wò kà_ashe nchér va_kang i sháng nvang pa_nfangshat kà_mpyal àYawe kà_mpyal ataní.

18 Uza_i bél nchér nro kà_izér oga nggùnggúng ngga atak nshì iyam awop va_kà_mpyal àYawe kà_ashe Aghal Mbut. Nkpaktak abo nchér ìna ìnunggwan va_ta uza_i wàr kà_avèng ashar atak nshì iyam inana iga nshì va_kà_anung Aghal Mbut.

19 Uza_i zèp nkaptak mpipip, i shì kà_apal atak nshì iyam awop.

20 Unəm uga mpyal awop i nəm ká_ìna ìnunggwan va_ta wa nva uza_nəm ká_ìna ìnunggwan iga nnap mbángbang. Uza_i nəm mmwa ishi kákul oza, te mí_yar nnap mbángbang ôza.

21 Te uza_i fa ká_ìna ìnunggwan va_ta kà_nsəm apak, kang i shì wa nva uza_shì ìna ìnunggwan igéshi. Iyam inana nnap mbángbang nggatèk.

22 << *A yà pa_ unəm uga mpyal nəm iyam ibángbang ká_avyal kat, uza_nəm iyam pa_izèng va_mmá dang kà_ashe nnap mpakpak àYawe Inənan, te uza_i yà ká_mpat.*

23 Unəm uro a nyám nnap mbángbangbangbang á_na te uza_i ba ká_iyam inana wò_ibél ìnunggwan, ivà yà ká_mbyèt kat.

24 Uza_i nak awó wò kà_apal ishi ibél va_ta, kang

i pà ná kà atak va mí pà iyam inana iga nshì kà, kà mpyal à Yawe. Iyam inana iga nnap mbángbang.

²⁵ Te unèm uga mpyal awop i pá ifang kà ashe nchér iyam inana nnap mbángbang i bél ñggunggung ngga atak nshì iyam awop. Abo nchèchér te uza i tar kà avèng atak nshì iyam inana iga nshì.

²⁶ Nkpaktak mpip ipip uza i shì kà atak nshì iyam awop, wa mpip nlèfer iyam inana iga ntèm ikángkáng. Te unèm uga mpyal awop i mwa ishishi kà, kang mí yar nnap mbángbangbang á na.

²⁷ << *A yà pà unèm uga nkun uro kà ashe mbut nèm nnap mbángbang kà avyal kat kà ashe oga nnap mpakpak aYawe nro nva mmá dang nnènèm dang, kang à yà kà mpat,*

²⁸ kang mmá nyám mpøpat á na, te uza i ba ká iyam inana wò ibél ichar ìva yà kà ndaktak kat, kakul nnap mbángbang va uza nèm.

²⁹ Uza i nak awó wò kà apal ishi iyam inana nnap mbángbang kang i pà kà atak aga nshì iyam awop.

³⁰ Te unèm uga mpyal awop i pá ifang kà ashe nchér i bél ñggunggung ngga atak nshì iyam awop. Abo nchèchér te uza i wàr kà avèng ashar atak nshì iyam inana iga nshì.

³¹ Kà nvèvèng te unèm uga mpyal awop i zèp nkpaktak mpip, wa nva uza zèp ngga iyam inana iga ntèm ikángkáng, i shì kà apal atak nshì iyam awop wa iyam inéngnèng ichángchàng úYawe. Unèm uga mpyal awop i nèm mmwa ishi á na kà, te mí yar á na.

32 <<

33 Uza i nak awó wò ká apal ishi iyam inana nnap mbángbang, kang uza i pà kakul nnap mbángbang, ka atak mpà iyam inana iga nshì.

34 Te unèm uga mpyal awop i pá ifang ká ashe nchér iyam inana nnap mbángbang i bél niggunggung ngga atak nshì iyam awop. Abo nchér te uza i wàr ká avèng ashar atak nshì iyam inana iga nshì.

35 Uza i zèp nkaptak mpipip wa nva mí zèp mpip ìtam nlèfér ngga ntèm ikángkáng, te unèm uga mpyal awop i shì oza ká apal atak nshì iyam awop, iyam inana iga nshì úYawe. Unèm uga mpyal awop i nèm mmwa ishi á na ká, kakul nnap mbángbangbang vauza nèm, te mí yar á na.

5

Iga iyam inana kakul nnap mbángbang (ALev 7.1-7)

1 UYawe là ônèm ká di pa, << A yà pa unèm uro yang nlà nnàp ká apal nnap mbángbang vauunèm uro nèm vauza yiya, kat te uza nyinyi kang uza là fa mbáng kat, te uza nèm nnap mbángbang.

2 Kat te a yà pa unèm uro dok iyam iro iga adak, akúm nza izhe iga anyin nggo iga adak, kat te akúm iyam nkang iga adak, kat te akúm iyam iga nkàng ká afu iga adak, nzeng ká nnyinyi kat, te uza ká adak kang uza pat chit.

3 Kat te a yà pa uza dok adak ánəmləbər, ká nza apir iyam iga adak nggo va i nak uza i yà ká adak nzəng ká nnyinyi kat, kang kà nvəvəng uza nyi, te uza ká mpat.

4 Kat te a yà pa unəm sóng anung ka ashe nghan ka apal nnəm iyam inənan, kat te inga, nkaptak iyam va unəmləbər là ká nghan ka ashe nsóng anung nzəng ká nnyinyi kat, kang kà nvəngva uza nyi te, uza i yà ká mpat.

5 Awalang va unəm yà ká mpat ka ashe izəngtəng oga iyam va ta, uza i pwa nnap mbángbang va uza nəm.

6 Uza i ba ká iyam inana mpat wò ûYawe kakul nnap mbángbang va uza nəm, itam ichar kat te ibəl kakul iyam inana nnap mbángbang. Te unəm uga mpyal awop i yichi iyam inana iga mmwa ishi ka anunung, kakul nnap mbángbangbangbang.

7 <<Kang a yà pa uza yà ká ikam iga nna itam kat, te uza i ba ká ivan iləkpar pa iparəm kat te ivan iruzum pa iparəm ûYawe, kakul mpat va uza nəm. Iro kakul iyam inana nnap mbángbang kang iro kakul iyam inana iga nshì.

8 Uza i ba ká ozə ka atak ánəm uga mpyal awop, uva i yichi iro iyam inana nnap mbángbang nggəshi. Uza i kandar ishishak nzəng ká mpətarpətar kat.

9 Te uza i sháng nchér nro ngga iyam inana nnap mbángbang kà ngbañ atak nshì iyam awop, kang abo nchér te mí wàr ká avəng ashar atak nshì iyam awop, iyam inana nnap mbángbang.

10 Uza i yichi ipəpar iyam inana iga nshì wa

nva nnap mpakpak là. Te unəm uga mpyal awop i nəm mmwa ishi ká anunung kakul nnap mbángbang va uza nəm, te mí yar á na.

11 <<A yà pa ilékpar pa iparəm kat te iruzum pa iparəm mat na mat ká nná te, uza á ba ká mmak nyalyal ik pang pa izéng kakul iyam inana nnap mbángbang. Uza i zuk mmì mpyet ká njéng nnéngnèng nchángchàng ka apəpal kat, kakul iyam inana iga nnap mbángbang.

12 Uza i ba ká unəm uga mpyal awop, te unəm uga mpyal awop i kpak ká ashishe ká awó pa súr wa iyam inana iga nréng ká. Te uza i shì ká apal atak nshì iyam awop wa iyam inana iga nshì ûYawe. Iyam va ta iyam inana iga nnap mbángbang.

13 Ká asal va ta unəm uga mpyal awop i nəm mmwa ishi kakul nnap mbángbang va uza nəm ká ashe izéngteng oga iyam va ta, te mí yar á na. Abo mməmak i yà nji ànəm uga mpyal awop, wa nva ká iyam inana ìpir ikùr.>>

14 UYawe là nnàp ká uMusa pa,

15 <<A yà pa unəm uro nəm nnap mbángbang ká avyal kat ká apal iyam iyéryér aYawe iro, te uza i ba ká iyam inana iga mpat ûYawe, inagam va yà ká ndaktak kat ká ashe iyam nkang, ìva mémàl ká mbwai ashekèl. Kang i mémàl kpa ká ashekèl aga Atak Ayéryér kakul mpat.

16 Nnap mbángbang va uza nəm ká ashe iyam iyéryér, te uza i le ká uzéng ká apal átukun ká apəpal, kang i na unəm uga mpyal awop. Te unəm uga mpyal awop i nəm mmwa ishi ká

kakukul ká_inagam iga iyám inana mpat, te mí yar á na.

¹⁷ <<A yà pa_uném uro ném nnap mbángbang ká_avyal kat ka_ashe oga nnap mpakpák àYawe nva mmá dang oza_ká_nnéném te uza_i yà ká_mpat káp ká_nva_uzá_nyi kat, te uza_i yar nsur mpat wò.

¹⁸ Uza_i ba ká_inagam va yà ká_ndaktak kat ka_ashe iyám nkang, kang á mémàl kákul mpat. Te uném uga mpyal awop i ném mmwa ishi á na ká_kákul mpépat va_uzá_ném ka_ashe nnyi kat á, te mí yar á na.

¹⁹ Iyám inana mpat, kakul mmwa ishi úném uga mpat ká_mpyal àYawe.>>

6

¹ UYawe là úMusa pa,

² <<A yà pa_uném uro ném nnap mbángbang úYawe ka_atak nlàm uwan wò ka_ashe nnap iyám iro va_mmá na á na pa_á kpán á nak ishi ká, kat te iyám iro va_mmá vyat, kat te á mwar uwanwò,

³ kat te vyok iyám iro va lar kang à_náp akwam ka_apépal, kat te sóng anung aga akwam ka_apal iyám iro va unémlèbér i ném nnap mbángbang ka_atak oza.

⁴ Awalang va_uzá_ném nnap mbángbang kang à yà ká_mpat, te uza_i le ká_iyám va_uzá_vyat, kat te ivéngva_uzá_mwar, kat te iyám va_mmá na á na pa_á kpán á nak ishi ká, kat te iyám va lar kang uza_vyok,

⁵ kat te ka_ashe nza_iyám nggo va_uzá_sóng anung ka_apépal ká_akwam te uza_i le ká_. Te uza_i le ká_pa_chatchat kang i nak ikak ká_uzéng ka_apal

átukun ûnènèm, kang i na á na kà_llum va_uzá_nyi mpat wò.

⁶ Uzà i ba ká iyám inana mpat wò ûYawe, inagam va yà ká mbyèt kat kà ashe iyám nkang, iva á mémàl kákul mpat ûnèm uga mpyal awop.

⁷ Unèm uga mpyal awop i nèm mmwa ishi á na kákà_mpyal àYawe, kang mí yar á na kà_apal iyám iro kà ashe iva uzá_nèm mpat kà.>>

Iyám inana iga nshì
(ALev 1.1-7)

⁸ UYawe là ûMusa pa,

⁹ <<Là ûHaruna ká ovèvan onunggwan pa, nnap mpakpak iyám inana iga nshì nnà ta. Iyám inana iga nshì i tèm kà_idimdim atak nshì iyám awop nkaptak izwam atak i tàn kà, kang apèr aga atak nshì iyám awop i yà kà nrí kà apèpal.

¹⁰ Unèm uga mpyal awop i pá_llukwan alinin wò iwángwang, ká iga alinin iga ashe ibwakan kà_izér wò, te uzà i wur nchwang ngga iyám inana ishishì va_apèr shì kà_apal atak nshì iyám awop, uzà i nak kà_ngbak atak nshì iyám awop.

¹¹ Te uzà i zèp oga ilukwan wò i mwàk ilukwan ikák, kang i fa ká_nchwang kà_nsèm apak kà_atak mbubut anènàn.

¹² Apèr va_kà_apal atak nshì iyám awop á pak nsal kang á kú kat. Kang nzà ipin nggo te unèm uga mpyal awop i gwanggwang akún kang i dàt iyám inana iga nshì kà. Uzà á shì mpip iyám inana iga ntèm ikángkáng kà_apèpal.

¹³ Apèr va_kà_apal atak nshì iyám awop á pak nsal pa_dékér kang á kú kat.

*Iyam inana ipir ikur
(ALev 2.1-16)*

14 <<Nnap mpakpak ngga iyam inana ipir ikur nnà ta. Ovan aHaruna onunggwan i yichi kà mpyal àYawe, kà mpyal atak nshì iyam awop.

15 Uzèngtèng kà ashe onem oga mpyal awop i kpak mmak nlukutlukut pa sur kà awó ká mmì mpyet nzèng kà nkaptak njèng nnéngnèng nchángchàng, kang uza i shì iyam iga nrèng kà kà apal atak nshì iyam awop, iyam inana iga nshì inéngnèng ichángchàng ûYawe.

16 UHaruna kà ovan wò onunggwan i ri abubo. Mí ri kà nzèngkèng ngga nyà kà ayist kat kà Atak Ayéryèr, ozà i ri kà ashe agèlan Aghal Mbut.

17 Mí fòr kà ayist kat, n na ôzà chit tèm nji ozà kà ashe iyam inana mi iga nshì. Iyéryèr va ji, wa iyam inana nnap mbángbang kà iyam inana mpat.

18 Nzà ununggwan nggo kà ashe ovan aHaruna i riri kà ashe iyam inana iga nshì ûYawe. Á tèm chit nnap mpakpak kakul oga nlwàk wò mbyet mbyet. Nkpaktak iyam va i dok oga iyam inana va ta te i yà iyéryèr.>>

19 UYawe là ûMusa pa,

20 <<Iyam inana va ta uHaruna kà ovan wò onunggwan i yichi ûYawe kà ilum va mí gor na kà. Uza i ba kà ikpang pa izèng kà ashe agbapchi iga mmak nyalyal wa iyam inana ipir ikur pa dèkèr, mí kap kà ishimshe abubo kà ipin kang abubo kà arurong.

21 Kál kà mmì mpyet te fòr kà ashe asu acham. Nyat na pa nyimènnymèn wa iyam inana

ìpir ìkùr, kang bù yichi iyam inana inéngnèng ichángchàng ûYawe.

²² Unèm uga mpyal awop uva_mmá gör kà ashe ovan aHaruna pa_á yar atak nsøsat, te uwà i yichi iyam inana va_ta ûYawe wa nnap mpakpak mbyet mbyet. Mí shì iyam inana va_ta pa_chatchat.

²³ Nza_iyam inana ìpir ìkùr nggo va kakul anèm uga mpyal awop te, mí shì pa_chatchat. Mí ri kat.>>

*Iyam inana nnap mbángbàng
(ALev 4.1-35)*

²⁴ UYawe là ûMusa pa,

²⁵ <<Là ûHaruna kà ovan wò onunggwan pa, nnap mpakpak ngga iyam inana nnap mbángbàng nnà ta. Mí pa iyam inana nnap mbángbàng kà mpyal àYawe kà atak va mí pa iyam inana nnap mbángbàng kà. Nnà iyéryér va ji pa_kpaktak.

²⁶ Unèm uga mpyal awop va_yichi iyam inana va_ta wa iyam inana nnap mbángbàng te, uza_i ri kà Atak Ayéryér kà ashe agèlan Aghal Mbut.

²⁷ Iyam va_dok ìzhizhe te i yà iyéryér, kang a yà pa_nchèchér sháng kà_apal ilukwan, te uza_á nàl ilukwan va_ta kà Atak Ayéryér.

²⁸ Mí chwan ngbèt amè va_mmá pék iyam inana nnap mbángbàng kà_ashishe, nnyi te a yà pa_mmá pék kà ashe ngbèt acham arèzang te mí gbàk kang mí zwaktak kà_ndèng.

²⁹ Nza_uyen ununggwan nggo kà ashe onèm ogá nshì iyam awop i riri. Iyéryér va ji.

30 Iyām inana nnap mbángbang va mí ba ká nchèchér kā ashe Aghal Mbut kákul nnem mmwa ishi kā Atak Ayéryér te, mí ri kat, nkpak mí shì ká apér.

7

Iyām inana iga mpat
(ALev 5.1-19; 6.1-7)

1 <<Nnap mpakpak ngga iyām inana iga mpat nnà ta, Iyéryér va ji.

2 Mí pà iyām inana iga mpat kā atak va mí pà iyām inana iga nshì kà, kang mí sháng nchèchér kā oga ngbał atak nshì iyām awop.

3 Nkpaktak mpipip mí yichi, mpip aswal ká mpip va gún oga iyām afu,

4 kā arùsòk aga aparém ká mpip va kā apal oza kā atak adək, kā mpip ngga apal anì nzeng kā oga arùsòk uza i zèp.

5 Uném uga mpyal awop i shì oza kā apal atak nshì iyām wa iyām inana iga nshì ûYawe. Iyām va ta iyām inana mpat.

6 Nza uyen unungwan nggo kā ashe oném oga nshì iyām awop i riri. Mí ri kā Atak Ayéryér, iyéryér va ji.

7 Iyām inana iga mpat wa iyām inana nnap mbángbang, nnap mpakpak nzengtēng kā apal oza. Izhe vā ta i yà iji aném uga mpyal awop va ném mmwa ishi ká.

8 Uném uga mpyal awop vā kā nyichi iyām inana iji áném uro iga nshì, te awá iyām inana vā uza yichi i yà ajini.

9 Nza₁ iyam inana ìpir ikùr nggo va mmá wàng ka₂ ashe achèr apèr aga nwàng iyam, ká₃ nkaptak iyam va₄ mmá fòr ka₅ ashe asu kat te ka₆ ashe asu acham, i yà aji ánøm uga mpyal awop va yichi iyam inana va₇ ta.

10 Kang nza₁ iyam inana ìpir ikùr nggo, iva mmá kál ká₂ mmì kat te mpèsék, te i yà iji ovan aHaruna onunggwan.

11 <<Oga iyam va ta₁ nnap mpakpak nlèfèr iyam inana iga ntøm ikángkáng va₂ unøm i yichi ûYawe.

12 A yà pa₁ uza₂ yichi chit kakul adøngchi wò, te uza₃ á yichi nzèng ká₄ nzèngkèng ngga nyà ká₅ ayist kat gwang ká₆ mmì, ká₇ nzèngkèng ndátdàt ngga nyà ká₈ ayist kat, kang ká₉ awoina va mmá bít ká₁₀ mmak nyalyal mmá bél ká₁₁ mmì.

13 Nzèng ká₁ nlèfèr iyam inana iga ntøm ikángkáng wò, uza₂ i yichi iyam inana iga adøngchi ká₃ nzèngkèng ngga ayist.

14 Ká₁ ashe nza₂ iyam inana nggo te uza₃ i yichi nzèngkèng ûYawe pa₄ nzèng. I yà nji ànøm uga mpyal awop va sháng nchèr nlèfèr ngga ntøm ikángkáng.

15 Izhe nlèfèr ngga adøngchidøngchi kakul ntøm ikángkáng mí ri nða va uza₂ yichi ká₃. Uza₄ i re abubo i chu ipín kat.

16 A yà pa₁ uza₂ yichi nlèfèr wò ngga nyar nsar nnap-nlà kat te ngga ndòm ìgwak, te mí ri nða va uza₃ yichi ká₄, kang abubo va₅ re te mí riri ká₆ ipín ikpakkpàk.

17 Nnyi te abo iyam va₁ re ká₂ ashe izhe nlèfèr va₃ ta te, mí shì ká₄ apal nra ngga nshatding.

18 A yà pa₁ mmá ri izhe ìro ká₂ ashe iyam inana

iga ntəm ikángkángkankang kə apal nra ngga nshatđing te, unəm va yichi te mí kám na kat, kang iyəyam i yà ikámkám kat. I tał iyam iga ajan, kang unəm va ri kə ashishe te uza i yar nsusur.

19 <<Kang wa ri izhe va dok iyam iga adak kat, kə ador nvəta te wa shì á le ká apər. Iro va yà ká adak kat te unəm uga ñyà ká adak kat i riri.

20 Unəm va ri izhe kə ashe nləfər iyam inana iga ntəm ikángkáng va iji aYawe kə awalang va uza ká adak te, mí fa ká na kə ashe onənəm.

21 A yà pa unəm dok iyam iga adak, mo te unəmləbər uga adak, kat te izhe iga adak, kat te abo iyam iga ajan, kang à ri nləfər iyam inana iga ntəm ikángkáng iji aYawe, te mí fa ká na kə ashe onənəm.>>

22 UYawe là ûMusa pa,

23 <<Là ôlsarila pa, ó yà ká nrí mpip ìna ìnunggwan, kat te ìnagam, kat te ibəl kat.

24 Kang mpip iyam nkang va á kúkú kat te izhe iga anyin à gbal te, mí nəm inok nəm ká kə nza asal awú nggo, nnyi te nkpak ó ri kat.

25 Unəm va kpaktak ri mpip iyam nkang iyam inana iga nshì va uza yichi ûYawe te, mí fa ká na kə ashe onənəm.

26 Atak va pa kpaktak ó təm kə te, ó yà ká nrí nchér inyil kat te iyam nkang kat.

27 Unəm va kpaktak ri nchér nro te, mí fa ká na kə ashe onənəm.>>

28 UYawe là ûMusa pa,

29 <<Là ôlsarila pa, unəm va kə ñyichi nləfər iyam inana iga ntəm ikángkáng ûYawe te, uza á ba

ká_ka_ashe nləfər iyam inana iga ntəm ikángkáng wò.

³⁰ Ká_awúwo uza_i ba ká_oga iyam inana iga nshì ûYawe. Uza_i ba ká_mpip nzəng ká_afòr, kakul á yà afor iyam inana iga ñyege ká_mpyal àYawe.

³¹ Unəm uga mpyal awop i shì mpipip ká_apal atak nshì iyam awop, kang afufor i yà aji aHaruna ká_ovəvan onunggwan.

³² Bu na ìsong iga awó ari ûnəm uga mpyal awop ká_ashe nləfər iyam ipápà iga ntəm ikángkáng bu, wa iyam ibutbut.

³³ Uyen aHaruna va_yichi nchèr ká_mpip iyam inana ipápà te, ìsong iga awó ari i yà ijini.

³⁴ Ká_ashe nləfər ngga ntəm ikángkáng oIsarila, n_yar afòr chit ava_mmá yichi á mi ká_ìsong iga awó ari ká_ashe iyam inana ibutbut. N na oza_ûHaruna unəm uga mpyal awop ká_ovan wò onunggwan. Iyam va_ta_nnnap mpakpak mbyet mbyet kakul nlwàk ngga mba.

³⁵ Iyam va_ta_ngbak iyam inana iga nshì ûYawe va_mmá na ûHaruna ká_ovəvan onunggwan ká_nra va_mmá gor oza_ká. Nnap nnəm va_ta_kakul oga nlwàk oIsarila mbyet mbyet.>>

³⁶ UYawe nak pa_oIsarila á na iyam va_ta_ôzä á bän ká_nra va_mmá gor oza_ká. Nnap nnəm va_ta_kakul oga nlwàk oIsarila mbyet mbyet.>>

³⁷ Oga nnnap mpakpak ngga iyam inana ishishì na ta, iyam inana ìpir ikür, iyam inana nnnap mbángbang, iyam inana mpat, iyam inana iga nggör, kang ká_iyam inana iga ntəm ikángkáng.

³⁸ Ká_apal aBam aSinayi ká_ashe nzam nà uYawe nak ûMusa oga nnnap mpakpak va_ta_ká

ìlum va uza là ôlsarila pa á yichi oga iyam inana oza.

8

*Nggòr uHaruna ká ovèvan onunggwan
(Nfa 29.1-37)*

¹ UYawe là ûMusa pa,

² <<Yar uHaruna, ká ovèvan onunggwan, oga ilukwán, mmì ngga nggòr, ìna ìnunggwan iga iyam inana nnap mbángbang, inagam pa iparém, ká mbandár oga nzéngkèng ngga ñyà ká ayist kat,

³ te but nkaptak mbut oném ka anung Aghal Mbut.>>

⁴ Te uMusa á ném wa nva uYawe nak á na, kang nggaték oném but ka anung asal Aghal Mbut.

⁵ UMusa là m̄but oném pa, <<Iyam va ta uYawe nak pa mmá ném.>>

⁶ Te uMusa ba ká uHaruna ká ovèvan onunggwan kang à nak oza wòr izér oza.

⁷ Uza pá ìlukwan iga ashe ìwángwang ìva ji ûHaruna te uza ran á na ká ngbàt ka adék, te uza pá iro á na ka apopal, kang à pá ìlukwan ikoksok á na kà. Te uza ran á na ká ngbàt ka adék.

⁸ Te uza pá mpuluk ka apal ìlukwan ikoksok á na, kang à nak aUrim ká aTummim* ka ashe ìyen ìlukwan iga apal ìlukwan ikoksok va ta.

⁹ Uza chèp iyam ishi á na ká ishi, kang uza pá achuchwal aga azénariya nnà iyam ishi iyéryér kà mpipyal, wa nva uYawe nak uMusa.

* **8:8 8.8 aUrim ká aTummim** Oga iyam iga iparém va ta uném uga mpyal awop i ném inok ká pa na ô nyi ndòm Inan.

¹⁰ UMusa yar mmì ngga nggor kang à gor atak ntèm àYawe ká, ká_nkpaktak iyam va_ká_ashishe, te uza_gar oza.

¹¹ Uza_sháng nro ká_apal atak nshì iyam awop nvang pa_nfangshat, te uza_gor atak nshì iyam awop ká_nkpaktak oga iyam inunok, ká_adaro, ká_atak nchëcher, na á gor oza.

¹² Uza_zuk mmì ngga nggor nro ká_apal ishi aHaruna kang uza_gor na, pa_ô gar na.

¹³ Te uMusa ba ká_ovan aHaruna onunggwan mwàk ilukwan ikoksok ôzä, ran ngbàt ôzä ká_adék, kang à mwàk iyam ishi ôzä, wa nva uYawe là ûMusa.

¹⁴ Te uMusa ba ká_ina ìnunggwan va_kakul iyam inana nnap mbángbang, kang uHaruna ká_ovan wò onunggwan nak awó oza_ká_apal ishi ina ìnunggwan va_ta kakul iyam inana nnap mbángbang.

¹⁵ Te uMusa pà_ina va_ta kang à pá_ifang ká_ashe nchér kang à bél gang ká_izér oga nggùnggúng ngga atak nshì iyam awop, te uza_jen atak nshì iyam awop. Uza_tar nchér ká_akum atak nshì iyam awop kang à gar kakul mmwa ishishi.

¹⁶ UMusa wur nkpaktak mpip va_ká_izér iyam afu, ká_mpip ngga apal anì, ká_arùsòk aga aparèm ká_mpip oza, kang uza_shì oza_ká_apal atak nshì iyam awop.

¹⁷ Nnyi te, uza_yar abo ina ìnunggwan va_ta, awá, izhe ká_amémèng, te uza_shì ká_apér ká_nsèm apak wa nva uYawe nak ûMusa.

¹⁸ Te uza_yichi inagam va_kakul iyam inana iga nshì, kang uHaruna ká_ovan wò onunggwan nak awó oza_ká_apal ishi inagam va_ta.

19 Te uMusa pà ìnagam va_ta, kang à sháng nchèchér kà_nkpaktak ngbak atak nshì iyam awop.

20 Uza_nyat ìnagam va_ta pa_nyimènniyimèn, kang uza_shì ishíshi, ká_ìnyátnyat va_ta, ká_mpip.

21 Te uza_nàl oga iyam afu ká_oga mbwàngbwàng ká_ndèng. Uza_shì ìnagam va_ta pa_dot kà_apal atak nshì iyam awop. Á_yà chit iyam inana iga nshì pa_dot inéngnèng ichángchàng úYawe, wa nva uYawe nak úMusa.

22 Á le te uza_ba ká_ìnagam iga iparèm, ìnagam iga nggòr, te uHaruna ká_ovan wò onunggwan nak awó oza_kà_apal ishi ìnagam va_ta.

23 Te uMusa pà ìnagam va_ta kang à dok nchèchér báp kà_achwang aHaruna aga awó ari, ká_ifefang ìnunggwan iga awó ari, ká_ifefang ìnunggwan iga ashar ari.

24 UMusa ba ká_ovan aHaruna kang à báp nchér kà_oga achwang oza_ag a awó ari, ká_ifang oza_inunggwan iga awó ari, ká_ifang oza_inunggwan iga ashar ari. Te uMusa sháng nchèchér kà_nkpaktak ngbak atak nshì iyam awop.

25 Te uza_yar mpip, ká_mpip aswal, ká_nkpaktak mpip va_kà_apal oga iyam afu, ká_mpip ngga apal anì, ká_arùsòk aga aparèm ká_mpip oza, ká_isong iga awó ari.

26 Kà_ashe mbandár nzèngkèng ngga ñyà ká_ayist kàt nva kà_mpyal àYawe te, uza_yar nzèngkèng ngga mmiì pa_nzèng, ká_awoina pa_zèng, ká_nzèngkèng ndátdàt ngga ñyà ká_ayist kàt pa_nzèng, te uza_nak oza_kà_apal mpip ká_isong iga awó ari.

27 Uza_nak nkaptak og a iyam va_ta_ka_ashe awó aHaruna ká_ovévan onunggwan kang à yege oza_ká_mpyal àYawe wa iyam inana iga ñyege.

28 Te uMusa wur og a iyam va_ta_ka_awó oza_kang à shì ka_apal atak nshì iyam awop ka_apal atak iyam inana iga nshì, wa iyam inana iga nggòr inéngnèng ichángchàng, iyam inana iga nshì ûYawe.

29 Uza_yar afòr te yege na wa iyam inana iga ñyege ká_mpyal àYawe. Afòr va aji aMusa ká_ashe inagam iga nggòr, wa nva uYawe nak ûMusa.

30 Te uMusa yar ká_ashe mmì ngga nggòr nro ká_nchér nro va_ka_apal atak nshì iyam awop kang à sháng ká_apal aHaruna ká_ilukwanlukwan, ká_apal ovévan onunggwan ká_ilukwan oza_. Te uza_gár uHaruna ká_ilukwanlukwan, ká_ovévan onunggwan ká_ilukwan oza_.

31 Te uMusa là ûHaruna ká_ovévan onunggwan pa, <<Pék izhe ká_anung Aghal Mbut kang bù ri ká_ta ká_nzèngkèng va_ka_ashe mbandár iyam inana iga nggòr, wa nva n nak, pa, <UHaruna ká_ovan wò onunggwan i ri.>

32 Te shì abo izhe ká_nzèngkèng va_le.

33 Bu yà ká_nré anung Aghal Mbut kat ká_apal nra pa_nfangshat, ya nra ngga nggòr bu i yél kang, kakul nggòr bu i yar nra pa_nfangshat.

34 Iyam va_mmá ném nñda va_ta_te uYawe à nak pa_mmá ném kakul mmwa ishi bu.

35 Nkpak bu ta_l ká_anung Aghal Mbut izwam ká_alum kakul nra pa_nfangshat kang bu kpak nnap nném va_uYawe là, le kang wa kú_kat, kakul iyam va_ta_mmá nak á mi.>>

36 Te uHaruna ká ovan wò onunggwan ném nkaptak iyám va uYawe nak ká atak aMusa.

9

Oném oga mpyal awop bàñ inok oza

1 Ká apal nra ngga nnan ne te uMusa wór uHaruna ká ovévan onunggwan, ká onémgbak oga alsarila.

2 Uzá là úHaruna pa, <<Kpán iyen ìna ìnunggwan kakul iyám inana nnap mbángbàng bu ká ìnagam kakul iyám inana iga nshì, nkaptak oza á yà ká ndaktak ká, te yichi oza ká mpyal àYawe.

3 Te là ôlsarila pa, <**Kpán ibél ìnunggwan kakul iyám inana nnap mbángbàng, ìna ká ìnagam iga izun pá izéng, ìva yà ká ndaktak ká, kakul iyám inana iga nshì.**>

4 Ká di te, yar ìna ìnunggwan ká ìnagam kakul nléfér iyám inana iga ntém ikángkáng ká mpyal àYawe, ká iyám inana ipir ikùr gwang ká mmì. Kakul nda va ta uYawe i ga nnyám ishi wò á wó.>>

5 Oza ba ká iyám va uMusa nak ózä ká mpyal Aghal Mbut, kang nkaptak oném ba tong ká mpyal àYawe.

6 Te uMusa là pa, <<Iyám va ta uYawe nak wó pa ó ném, na á nyám izhàn àYawe á wó.>>

7 Te uMusa là úHaruna pa, <<Ba atak nshì iyám awop, te yichi iyám inana nnap mbángbàng, ká iyám inana iga nshì bu. Te ném mmwa ishi nji bu ká ishi oném, te ba ká iyám inana oném kang bù ném mmwa ishi oza wa nva uYawe nak.>>

8 Te uHaruna ba dát ká atak nshì iyám awop kang à pà ìna ìnunggwan, kakul iyám inana nnap mbángbangbang.

9 Kang ovan aHaruna onunggwan ba ká nchér á na, te uza pá ifang wò ká ashe nchér kang à bél ká izér oga nggùnggúng ngga atak nshì iyám awop. Uza tar abo nchér va ta ká akum atak nshì iyám awóp.

10 Nnyi te, mpip, oga arùsòk, ká mpip ngga apal anì ká ashe iyám inana nnap mbángbang, uza shì ká apal atak nshì iyám awop, wa nva uYawe nak ûMusa.

11 Uza shì izhe ká awá ká nsém apák.

12 Te uza pà iyám inana iga nshì. Ovan aHaruna onunggwan ba ká nchér á na, kang uza shág gang oga ngbak izér atak nshì iyám awop.

13 Ozá ba ká iyám inana iga nshì á na, inyatnyat, nzèng ká ishi, kang uza shì ozá ká apal atak nshì iyám awop.

14 Uza nàl iyám afu ká oga mbwangbwang kang à shì ozá ká apal atak nshì iyám awop nzèng ká iyám inana iga nshì.

15 UHaruna yichi iyám inana iji oném. Uza kpán ibél ìnunggwan va kakul iyám inana nnap mbángbang oném pà, kang à yichi na wa iyám inana nnap mbángbang wa nva uza ká ném ká iga nggëshi.

16 Uza ba ká iyám inana iga nshì kang à yichi wa nva nnap mpakpak là.

17 A le te uza yichi iyám inana ìpir ikùr, uza kpák ká ashishe ká awó pa súr, te shì ká apal atak nshì iyám awop ká ngbak iyám inana iga nshì ká ipín.

18 Te uza pà ìna ìnunggwan ká ìnagam wa nlèfèr iyám inana iga ntém ikángkáng iji oném. Ovan aHaruna ba ká nchér á na, kang uza sháng kà nkaptak ngbák atak nshì iyám awop.

19 Nnyi te, mpip ìna ká ìnagam, mpip aswal, mpip va gún oga iyám afu, oga arùsòk, ká mpip ngga apal anì,

20 oza nak oga mpip va ta ká apal afòr, te uHaruna shì oga mpip va ta ká apal atak nshì iyám awop.

21 Kang uHaruna yege afòr ká ìsong iga awó ari ká mpyal àYawe, wa iyám inana iga ñyege, wa nva uMusa nak.

22 UHaruna yichi awó wò ká apal oném kang uza nak nnap nnənən ôza. Nvàngva uza yichi iyám inana nnap mbángbàng, ká iga nshì, ká iga ntém ikángkáng, te uza fér vàng.

23 UMusa ká uHaruna táng ashe Aghal Mbut. Kà nvàng va oza fa te, oza nak nnap nnənən ôném kang izhàn àYawe fa nkaptak oném.

24 Apèr fa ká atak aYawe kang à ri iyám inana iga nshì, ká mpip va ká apal atak nshì iyám awop. Awalang va nkaptak oném ya te, oza gham achu, ru zèp ká afu ká mbin.

10

Ikú aNadap ká uAbihu

1 Nyangmatu uNadap ká uAbihu Ovan aHaruna onunggwan, udanggo yar asu apèr wò nak apèr ká ashishe kang oza nak njèng nnéngnèng ká apèpal, te oza yichi apèr agafak ká mpyal àYawe, ava uza nak oza ká kat á.

² Ta byet te, uYawe re nrè ká apər pwák oza_kang oza_kú kà mpyal àYawe.

³ Te uMusa là ûHaruna pa, <<Iyam va ta_uYawe là nva_uzà_là pa,

<< <Nkpaktak onəm va_nəm inok á mi te
nkpak i yar mi uyéryér,
kang mi nyám izhàn mi ônəm mi.> >> Nnyi te,
uHaruna mar_pà_kwák.

⁴ UMusa wór uMishayel ká_uEləzafan, ovan
aUzayel onunggwan ukyan àHaruna, uzà_là ôza_pa,
<<Ó ba kà_ta, ó wur akúm onal wó á le kà_mpyal Atak Ayéryér ó ga ká_kà_nsəm apak.>>

⁵ Te oza_fa dát kang à_wur oza_ká_ilukwán awop
nna à_yà_kà_izér oza_fa ká_kà_nsəm apak wa nva_uMusa là.

⁶ Te uMusa là ûHaruna ká ovəvan uEliyaza ká_uItama pa, <<Kang ó re akpap ishi wó a nyat kat, kang ó kan ilukwán wó kat, kat te ó kú kang mmən ikum àYawe i fér kà_apal nkpaktak nzhi àlsarila. Nnyi te, onal wó ká_nkpaktak nzhi àlsarila i yiyéng kakul onəm va_uYawe zhì ká_apər.

⁷ Kang ó fa agbai Aghal Mbut kat, le kang ó kú, kakul mmì ngga nggòr àYawe nna yà_kà_apal wó.>> Te oza_nəm wa nva_uMusa là.

⁸ Te uYawe là ûHaruna pa,

⁹ <<Kang ó wá_ndəng_ibəngbang kat, kat te iyam iwawa ikamkam, mmabu kat te ovan bu awalang va_ó táng ashe Aghal Mbut, le kang ó kú. Nva_ta_nnnap mpakpak va_tém chit mbyet mbyet kakul nkpaktak oga nlwàk wó.

10 Nkpak bu van išimshe iyéryér ká ivá yér kat, išimshe inənən ká iga adak,

11 te ó cfyáng ôlsarila nkaptak oga nnap mpak-pak va uYawe na ôzä ká atak aMusa.>>

12 UMusa là nnàp ká uHaruna ká abo ovəvan onunggwan, uEliyaza ká uItama, <<Yar iyám inana ipir ikùr va le ká ashe oga iyám inana iga nshì ûYawe, te ri ká ayist kat ká ngbak atak nshì iyám awop, kakul iyéryér va ji.

13 Ó ri iyám inana ipir ikùr ká Atak Ayéryér kakul iyám iji bu ká ovan bu onunggwan ká ashe iyám inana iga nshì ûYawe, kakul wa nnà ta mmá nak á mi.

14 Nnyi te, mmabu ká ovan bu onunggwan ká ochar mmá mémán á wó pa ó ri afòr iyám inana iga ñyege ká isong va mmá yichi ká atak anənən. Kakul bu ká ovan bu va ká bu, kakul mmá na oza á bu chit iji bu ká ovan bu ká ashe nlèfér iyám inana iga ntém ikángkáng olsarila.

15 Isong ibutbut ká afòr iyám inana iga ñyege va mmá yege, nkpak mí ba ká, ká ngbak mpip ngga iyám inana iga nshì, te mí yege wa iyám inana iga ñyege ká mpyal àYawe. Te iyám va tā i yà iji bu ká ovan bu onunggwan mbyet mbyet, wa nva uYawe nak.>>

16 Nvängva uMusa bëp nnap ibél inunggwan iga iyám inana nnap mbángbang, kang uza ya mmá shì te, igwak lak na ká uEliyaza ká uItama, ovan aHaruna va re, te uza bëp pa,

17 <<Sang kang ó ri iyám inana iga nnap mbángbang ká ashe Atak Ayéryér kat yà? Kakul iyéryér va ji, kang mmá na á bu kakul ñyar mpat

onəm, na ú mwa ishi ká kakul oza kà mpyal àYawe.

¹⁸ Dér, nchèchér mmá ba ká ka ashe Atak Ayéryér kat, te á màl pa ká ó ri ká ashe Atak Ayéryér wa nva n nak á.>>

¹⁹ Te uHaruna là ûMusa pa, <<Dér, n̄da va ta oza yichi iyam inana nnap mbángbang oza ká iyam inana iga nshì oza ká mpyal àYawe. Apir nnap nnem va ta ya mi chit. Ká yà pa n ri iyam inana iga nnap mbángbang ri n̄da va ta, te ká yà dakdak ká mpyal àYawe dò?>>

²⁰ UMusa fe nnap va ta te, uza mémən ká.

11

*Izhé va ká adak ká iga ñyà ká adak kat
(Ndan NM 14.3-21)*

¹ UYawe là ûMusa ká uHaruna pa,

² <<Là ôlsarila pa, ká ashe nkaptak izhé iga apambin te, iyam iga iriri va ta ó ri.

³ Izhe va ká ifir kap pa iparəm kang i bələk nrì bələk te ó riri.

⁴ Ká nnà te, ó yà ká nrí ká ashe ivá ta kat, ivá i bələk nrì bələk kang ififir kap kat. ALakəmi, káp ká nva i bələk nrì bələk te ififir kap kat. Ká adak ká atak wó.

⁵ Ichəm, káp ká nva i bələk nrì bələk, te ififir kap kat. Ká adak ká atak wó.

⁶ Izum, káp ká nva pa i bələk nrì bələk, ififir kap kat. Ká adak ká atak wó.

⁷ Irì, káp ká nva pa ififir kékàp, i bələk nrì kat. Ká adak ká atak wó.

8 Ó yà ká nrí izhe oza, kat te ó dok akúm oza kat, oza ká adak ka atak wó.

9 <<Oga iyam va ta ó riri ka ashe nkaptak iyam iga ashe ndeng. Nza iyam nggo va ka ashe ndeng ká iyam iga nyel ndeng ká akwarak, mo te ka ashe iwá kat te oga awáng, ó ri oza ri.

10 Nnyi te, nza iyam nggo va ka ashe iwá kat te oga awáng va yà ká iyam iga nyel ndeng ká akwarak kat ka ashe nkaptak oga iyam va i yiye ká ashe ndeng, ká nkaptak iyam iriri iga ashe ndeng, oza iyam iga ajan ka atak wó.

11 Oza iyam iyéryér ka atak wó, ó yà ká nrí izhe oza kat. Akúm oza ó nak i sat iyam iga ajan ka atak wó.

12 Nza iyam nggo va ka ashe ndeng yà ká iyam iga nyel ndeng ká akwarak kat te, iyam iga ajan ka atak wó.

13 <<Ka ashe oga inyil va ta ó nak i yà iyam iga ajan, ó ri kat. Oza iyam iga nnem ajan, nkpak pa ó ri oza kat, kakul oza ká adak òmà nkumànggap, nggùluk, nggùluk nlèbèr,

14 ikèkap, ká apir oga ikèkàl pa dongdong.

15 Nza apir igurok nggo,

16 ká ajimina, izeng, inyil ndeng, ikèkàl,

17 izeng ibwakan, itula iga anyin, ká iwórkú,

18 izeng ilèfèr, izeng iga ashe nzam, nggùluk,

19 ká ibo, oga mbyapbyap, igulyat ká mbilèm.

20 <<Nza iyam nrám nggo iga alyàng va i chen ká ashar pa neding te, i yà iyam iga ajan ka atak wó.

21 Ká nnà te, o ri nkaptak iyam nrám iga alyàng iva ká ashar pa neding, kang ká agwap kakul mmyatmyat.

22 Ó rirí ká ashe ivá ta. Oga mban ìkum nza apir nggo, oga arègbàk nza apir nggo, oga igigyak nza apir nggo ká oga akangshat nza apir nggo.

23 Ká nnà te iyám nrám iga alyàng va ká ashar pa neding te iyám iga ajan ká atak wó.

24 <<Iga iyám va tá i nak wó ó yá ká adak. Nza uném nggo va dok akúm oza te i yá ká adak i ga i chu arurong.

25 Kang nza uném nggo va wur oga akúm oza te, uza i nál ilukwan wò kang uza i tém ugga adak i ga i chu arurong.

26 Nza izhe nggo va kak ifir pa iparém kat, kat te i bélék nrì kat, te oza ká adak ká atak wó. Nkpaktak uném va dok oza te uza i yá ká adak.

27 Nza iyám nggo ká ashe izhe iga ashar pa neding va i chen ká ndong ashar wó te, oza ká adak ká atak wó. Nkpaktak uném va dok akúm oza te uza i yá ká adak i ga i chu arurong.

28 Kang nkpaktak uném va wur akúm oza te, uza i nál ilukwan wò kang uza i tém uga adak i ga i chu arurong. Oza ká adak ká atak wó.

29 <<Oga iyám iga nkpàng ká afu ká ashe iyám iga nkpàng ká mbin va tá te ká adak ká atak wó. ishakmén, ípi, apir oga iboli inénang pa dongdong,

30 ibaligànggang, ikun, iboli, ishang, ká itasém.

31 Iva tá ká ashe nkpaktak izhé iga nkpàng ká mbin iyam iga ajan ká atak wó. Uném va kpaktak dok oza ya oza kú chit te, uza i yá ká adak i ga i chu arurong.

32 Nkpaktak iyám va oza ru ká, ká awalang va oza kú chit te, i yá ká adak. Mo te iyám inok iga akun kat te ilukwan, kat te awá, kat te ilukwan

ilóklòk, kat te nza iyam inok nggo. Kang mí nəm inok ká te, pá ka ashe ndəng, te i yà ká adak i ga i chu arurong, nnà chit te i yà inənən dák.

³³ Kang a yà pa iro ka ashe ozə ru ka ashe ngbət amè, nza iyam nggo va ka ashishe te i yà ká adak, te nkpak ó chwan.

³⁴ Iyam nrì va ndəng ngga ashe iyam inok va ta sháng kà te, i yà ká adak. Kang nza iyam iwawa nggo va ka ashe iyam inok va ta, i yà ká adak.

³⁵ Iyam va kpaktak akúm ozə ru kà te i yà ká adak. Achər apər aga nwàng iyam, kat te achər, te mí shin, ozə ká adak, iyam iga adak ka atak wó.

³⁶ Ká nnà kpa te, ìwú ndəng kat te ache agga nkpan ndəng i yà anənən, kang unəm va dok akúm va ka ashishe te uza i yà ká adak.

³⁷ A yà pa ngbak akúm ozə nro ru ka apal apir iyam nsuk, te i yà inənən,

³⁸ nnyi te a yà pa mmá nak ndəng chit ka apal apir iyam nsuk va ta, kang ngbak akúm ozə nro ru ka apəpal te, ká adak ka atak wó.

³⁹ <<A yà pa izəngtəng ka ashe izhe va mmá məmañ á bu pa ú ri kang à kú, kang nkpanktak unəm va dok akúkum te uza i yà ká adak i ga i chu arurong.

⁴⁰ Kang nza unəm nggo va ri akúkum te i nàl ilukwán wò kang uza i yà ká adak i ga i chu arurong. Kang nza unəm nggo va wur akúkum te i nàl ilukwán wò kang uza i yà ká adak i ga i chu arurong.

⁴¹ <<Nza iyam iga iriri nggo va i kpàng ká afu kà mbin te iyam iga nnəm ajan, mí ri ozə kat.

42 Nza iyam nggo iga nkpàng ká afu, ká iga nchen ká ashar pa neding kat te ashar pa kyák ka ashe nkpaktak iyam iga irirì iga nkpàng ká afu ká mbin ó ri kat, kakul ozá ká ajan.

43 Kang ó nak ishi wó a yà iga ajan ká iyam va i kpàng ká afu kat. Kang ó nak ishi wó a yà ká adak, na ó yà oga adak ká atak ozá kat.

44 Kakul mmami na uYawe, Inan wó. Ó gor ishi wó na ó yà oyéryér kakul mmami uyéryér. Kang ó vyap ishi wó ká atak oga iyam iga nkpàng ká afu ká mbin kat.

45 Kakul mmami na uYawe, uva fa ká wó ká mbin aMasar na n yà Inan wó. Ó yà oyéryér kakul mmami uyéryér.>>

46 Nnap mpakpak nà ta kakul iyam nkang, inyil, ká nkpaktak iyam iga irirì va ká ashe ndeng ká nkpaktak iyam iga irirì iga nkpàng ká afu ká mbin.

47 Kakul na mmá vañ ishimshe iyam iga adak ká ivá iga adak kat, ishimshe izhé va màl pa mmá ri ká ivá màl pa mmá ri kat.

12

Nnàl uchar ká nvang amar

1 UYawe là ûMusa pa,

2 <<Là ôlsarila pa, a yà pa uchar tém ká anyám kang à mar uyen ununggwan te, uza i yà ká adak nra pa nfangshat. Wa nva uza ká yà ká nra va uza ká yà ká akpar, uza i yà ká adak.

3 Mí pa achè úyen va ta ká nra ngga nnan ne.

4 Uza i ga mpyal ká nnàl nchér wò i ga i chu nra isém pa ishatding aman pa shatding. Uza i

yà ká_ndok iyám iro iyéryér kat, kat te i tar Atak Ayéryér kat, ya uza_i gbał ká_nnàl nchér wò kang.

⁵ Kang a yà pa_uzá mar uyen uchar te, uza_i yà ká_adak asati pa_parém wa adak akpar wò. Uza_i ga mpyal ká_nnàl nchér ka_apal nra_isém pa_ikpadíng aman pa_kpadíng.

⁶ << *Ilum va_nra ngga nnàl nchér i kùr kakul áyen ununggwan kat te uyen uchar te, uza_i ba ká_inagam iga izun pa_izéng úném uga mpyal awop kakul iyám inana iga nshì ká_anung Aghal Mbut, kang ká_ilékpar kat te iruzum kakul iyám inana nnap mbángbang.*

⁷ Uném uga mpyal awop á yichi ozá_ká_mpyal àYawe kang i mwa ishishi ká_. Te uza_i yà unálnàl ka_atak nzuk nchér wò. Nnap mpakpак va_ta_kakul áchar va_mar ununggwan kat te uchar.

⁸ Kang a yà pa_uzá yà ká_inagam kat, te uza_á wur ilékpár pa_iparém kat te iruzum pa_iparém. Pa_izéng kakul iyám inana iga nshì kang izéngteng kakul iyám inana nnap mbángbang. Te uném uga mpyal awop i mwa ishishi ká_kang uza_i yà unənan.> >>

13

Nnap mpakpак ka_apal oga arwa nlak

¹ UYawe là ûMusa ká_uHaruna pa,

² << A yà pa_awá izér ánəmləbər mu, kat te izér iwárwár, kat te mbàp nləfər va_á wong á yà arwa nlak ka_apal awá izəzər, te mí ba ká_na ká_atak aHaruna úném uga mpyal awop, kat te ká_atak azəngteng ká_ashe ovəvan oga mpyal awop.

3 Unəm uga mpyal awop á nak ìwú ká arwa va ka awá izəzər, kang a yà pa akpap aga ìwú arwa va ta a gaban aləfər kang ìwú arwa á gbàng te, arwa nlak. Unəm uga mpyal awop i dər te i shet pa uza ká adak.

4 Nnyi te, a yà pa mbàp nləfər va ka awá izəzər gbàng ji awá izər ji kat, kang akpàp va ka ashishe gaban yà aləfər kat, te unəm uga mpyal awop i kùk na nra pa nfangshat.

5 Ká apal nra ngga nfangshat te unəm uga mpyal awop a dər na pa dóng, kang a yà pa arwa va ta gaban ká ìwúwu kat, á lok gang izəzər kat, te unəm uga mpyal awop i kùk na ká di nra pa nfangshat.

6 Unəm uga mpyal awop a dər na pa dóng ká nra ngga nfangshat ká di. Kang a yà pa arwa va ta pwar chit a lok gang awá izər kat, te unəm uga mpyal awop i shet pa uza yà ká adak kat, izər iwárwár nà pa mwang. Te uza i nàl ilukwan wò, te uza i yà ká adak kat.

7 Kang a yà pa izər iwárwár lok ga mpyal ká nvang va uza nyám ishi wò ûnəm uga mpyal awop chit kákul nnàl izər wò, te uza i nyám ishi wò ûnəm uga mpyal awop ká di.

8 Unəm uga mpyal awop i dər na, kang a yà pa izər iwárwár va ta lok chit gang izəzər, te unəm uga mpyal awop i shet pa uza ká adak, arwa nlak.>>

9 <<A yà pa arwa nlak kpán unəmləbər, te mí ba ká na ûnəm uga mpyal awop.

10 Unəm uga mpyal awop i dər na, kang a yà pa izər mu iləfər kang à gaban akpap chit aləfər, kang izər imúmu va ta tung anunur te,

11 arwa nlak mbángbàng ka awá izəzər. Te unəm uga mpyal awop i shet pəuzaká adak, uza i kuk na kat, kákul uza_ká adak.

12 Kang a yà pəarwavəta á fa ká izər, kang à dàngchi nkaptak awá izər ánəm uga arwa, bān káishishi vàng ashishar, va iwu ànəm uga mpyal awop yiya,

13 unəm uga mpyal awop i dər, kang a yà pəarwaawá izər vətadàngchi izəzər pəkpaktak, te uza_i shet pəunəmuga arwa vətayà ká adak kat. Kákul á gabañ chit yà aləfər, uza_yà ká adak kat.

14 Kang nra vəri anunur te, uza_i yà ká adak.

15 A yà pəunəmuga mpyal awop dər anunur vətate uza_i shet pəuzaká adak. Anunur vətaadak, arwa nlak.

16 Nnyi te, a yà pəanunurvətagabañ nyáng aləfər ká di, te uza_i ga atak ánəm uga mpyal awop.

17 Unəm uga mpyal awop i dər pədóng kang a yà pəarwavətagabañ aləfər, te unəm uga mpyal awop i shet pəunəmuga arwa vətayà ká adak kat. Uza_yà ká adak kat.>>

18 <<A yà pənsomofa ûnəm ká izər kang à tàn,

19 kang a yà pəatak nsomo vətamu bāp nləfər kat te nrəzang ká nləfər, te uza_i nyám ishi wò ûnəm uga mpyal awop.

20 Unəm uga mpyal awop i nak iwu ká, kang a yà pə á gbàng ká avəng awá izər, kang akpap vəka ashishe gabañ chit aləfər, te unəm uga mpyal awop i shet pəuzaká adak. Arwa nlak mbángbàng à fa ká iwu nsomo.

21 Kang a yà pəunəmuga mpyal awop dər pədóng, kang akpap aləfər yà ká ashishe kat, kang à

gbàng ká avèng awá izér kat, á pwar chit, te uném uga mpyal awop i kuk na nra pa_nfangshat.

²² A yà pa_lok gà mpyal ká apal awá izér, te uném uga mpyal awop i shet pa_uzá ká adak, arwa.

²³ Nnyi te, a yà pa_mbàp va_ta lok kat á sat ká ta, te ya adál nsomo. Te uném uga mpyal awop i shet pa_uzá yà ká adak kat.>>

²⁴ <<Kat te a yà pa_apér à shì uném ká awá izér, kang atétag báp nrézang ká_nlèfér kat te báp nlèfér te,

²⁵ uném uga mpyal awop a dér pa_dóng. Kang a yà pa_akpap aga atak mbàp va_ta gabáñ nlèfér kang à gbàng ká avèng awá izér te, ya arwa nlak à fa ká atak nlok apér va_ta. Uném uga mpyal awop i shet pa_uzá ká adak, arwa nlak.

²⁶ Nnyi te, a yà pa_uném uga mpyal awop a dér pa_dóng, kang akpap aléfér yà ká ashishe kat, kang à gbàng ká avèng awá izér kat, á pwar chit, te uném uga mpyal awop i kuk na nra pa_nfangshat.

²⁷ Uném uga mpyal awop i dér na ká_nra ngga nfangshat, a yà pa_ká ngga mpyal ká_nlok izér. Te uném uga mpyal awop i shet pa_uzá ká adak, arwa nlak.

²⁸ Kang a yà pa_mbàp va_ta lok kat á sat ká ta kang à pwar chit, te i yà iyám mmu ká_atak nshì apér. Uném uga mpyal awop i shet pa_uzá yà ká adak kat, kákul adál anunur nshì apér.>>

²⁹ <<A yà pa_ununggwan kat te uchar ká_arwa ká_ishi kat te ìgel,

³⁰ Uném uga mpyal awop i dér arwa va_ta pa_dóng, kang a yà pa_a gbàng ká avèng awá izér,

kang akpap aga ìwúwu wa ndèng ìlur pa_shiriri. Te unèm uga mpyal awop i shet pa_uzá_ká_adak. Ndangbyat, arwa nlak aga ishi kat te aga ìgel.

³¹ A yà pa_unèm uga mpyal awop a dér arwa va_ta pa_dóng, kang à nyám gbàng ká_avèng awá izér kat, kang akpap alèbér yà ká_ashishe kat, te unèm uga mpyal awop i kuk unèm uga ndangbyat va_ta nra pa_nfangshat.

³² Kà_nra ngga nfangshat te, unèm uga mpyal awop i dér arwa va_ta. Kang a yà pa_ndangbyat va_ta lok kat, kang akpap aga ashishe wa ndèng ìlur kat, kang ndangbyat va_ta gbàng ká_avèng awá izér kat,

³³ te unèm va_ta i kpat ishi wò, uzá_i kpat atak ndangbyat va_ta ji wò kat. Unèm uga mpyal awop i kuk na nra pa_nfanshat ká_di.

³⁴ Kà_nra ngga nfangshat te unèm uga mpyal awop i dér ndangbyat va_ta, kang a yà pa_lok gbàng ká_avèng awá izér kat, te unèm uga mpyal awop i shet pa_uzá_ká_adak. Uzá_i nàl oga ilukwán wò, te uzá_i yà ká_adak kat.

³⁵ Kang a yà pa_ndangbyat va_ta ga mpyal ká_nlok ká_awá izér ká_nvang nnàl na,

³⁶ te unèm uga mpyal awop i dér pa_dóng. Kang a yà pa_ndangbyat lok awá izér chit, te unèm uga mpyal awop i dak ká_mmo akpap aga ndèng ìlúr kat, uzá_ká_adak.

³⁷ Kang a yà pa_ká_ndér nji ànèm uga mpyal awop te á_gabáñ kat kang akpap alèbér fa chit ká_ashishe, te ndangbyat tàn chít, uzá_yà ká_adak kat, te unèm uga mpyal awop i shet pa_uzá_yà ká_adak kat.>>

³⁸ <<A yà pa_ununggwan kat te uchar yà ká_oga

mbàp nlèfèr ká awá izér,

³⁹ te uném uga mpyal awop i nak ìwú kà, kang a yà pa mbàp ngga awá izér va ta gbal pa bit wa nchwang te, izér iwárwár ibángbang kat à fa ka awá izér. Uza yà ká adak kat.>>

⁴⁰ <<A yà pa uném lang akpap aga ishi wò, te uza ká isu igbateng, uza yà ká adak kat.

⁴¹ A yà pa uza lang akpap kà isu wò, uza ugbateng kà isu, te uza yà ká adak kat.

⁴² Kang a yà pa ishi igbateng kat te isu igbateng ká mbàp nrèzang ká nlèfèr, te ya nlak mbángbang à fa ká ishishi igbateng, kat te isusu igbateng.

⁴³ Uném uga mpyal awop i dér pa dóng, kang a yà pa arwa mmu nrèzang ká nlèfèr ká apal ishishi igbateng, kat te isusu igbateng, wa nfa nlak mbángbang ngga izér,

⁴⁴ te uném va ta ká nlak mbángbang, uza ká adak. Uném uga mpyal awop i shet pa uza ká adak, arurwa ká ishishi.>>

⁴⁵ <<Uném va ká arwa nlak te uza i pá aryakryak kang i re akpap ishi wò i la, te uza i gún anung wò ká awó kang i ném achu pa, <Adak, adak.>

⁴⁶ Uza i yà uga adak nkaptak awalang va arwa va ta nna à yà ká na, uza ká adak. Uza i tém ká nkukwa, atak ntetém i yà ká nsém apak.>>

⁴⁷ <<A yà pa nlak mbángbang ká izér ilukwan iga awúlu, kat te iga alinin,

⁴⁸ kat te iyam ilóklòk iga awúlu, kat te alinin, kat te awá, kat te iyam iga nném ká awá.

⁴⁹ Kang a yà pa arwa nyám ndèng ipépa, kat te nrèzang ká izér ilukwan, kat te awá, kat te iyam

ilóklòk, kat te nza apir iyam nggo va mmá ném ká awá, te arwa nlak, nkpak mí nyám ûném uga mpyal awop.

50 Uném uga mpyal awop i dér arwa va ta pa dóng, kang i kùk iyam iga arwa va ta nra pa nfangshat.

51 Kà nra ngga nfangshat te, uném uga mpyal awop i dér arwa va ta kà di. A yà pa arwa va ta lok kà izér ìlukwan, kat te iyam ilóklòk, kat te awá, kat te nza apir iyam nggo va mmá ném ká awá te, ya arwa nlak mbángbàng, ká adak.

52 Uza i shì ìlukwan va ta, kat te iyam ilóklòk, kat te itáttát iga awúlu, kat te alinin, kat te nza iyam nggo iga awá va arwa kà, kakul nlak mbángbàng, nkpak mí shì ká apər.

53 <<Kang a yà pa uném uga mpyal awop dér arwa va ta pa dóng kang à lok kà izér ìlukwan, kat te iyam ilóklòk, kat te itáttát, kat te nza iyam iga awá nggo kat,

54 te uném uga mpyal awop i nak mí nàl iyam va arwa kà izézér kang uza i kuk kà di nra pa nfangshat.

55 Kà nvang va mmá nàl chit te, uném uga mpyal awop i dér arwa va ta kà di. A yà pa arwa aga izér iyam va ta gaßen kat, kang arwa va ta lok kat, te ká adak. Nkpak bu shì ká apər, a yà pa kà ashe, kat te kà asal nsém ìlukwan.

56 <<Nnyi te, a yà pa uném uga mpyal awop dér pa dóng, kang atak arwa va ta pwar chit, kà nvang va mmá nàl chit, te uza i cha atak va ta i le kà izér ìlukwan, kat te awá, kat te iyam ilóklòk, kat te itáttát.

57 Kang a yà pa_ á le fa ka_ izér ìlukwan, kat te iyam ilóklòk, kat te itáttát, kat te nza_iyam iga awá nggo, kà_nlok, te nkpak bu shì nza_iyam nggo va_ká_arwa.

58 Kang a yà pa_ìlukwan, kat te iyam ilóklòk, kat te itáttát, kat te nza_iyam iga awá nggo, arwa lar ka_izér oza_ya u nàl chit, te nàl kà_dí, te i yà ká_adak kat.>>

59 Nnap mpakpak nà ta_ngga arwa nlak ngga izér ìlukwan awúlu, kat te alinin, kat te iyam ilóklòk, kat te itáttát, kat te nza_iyam iga awá nggo, pa_mmá shet pa_iga adak kat, kat te iga adak.

14

Nnàl ka_atak arwa nlak

1 UYawe là ûMusa pa,

2 <<Nnap mpakpak nà ta_ka_apal ánem uga arwa nlak kà_ilum iga nnàl na. Mí ba ká_na ûnem uga mpyal awop,

3 kang unem uga mpyal awop i fa nsém apak, kang i dér na pa_dóng. A yà pa_arwa nlak va_ta tàn chit ka_izér ánem uga arwa nlak,

4 te unem uga mpyal awop i nak unem uro i kám inyil pa_iparém iga irirì va_yà ká_ndfaktak kat, akun asida, atani bán pa_gar, ká_azang aro mí wór pa_ahisop kakul anem va_mí nàl.

5 Te unem uga mpyal awop i nak pa_mmá pà_izéngtèng inyil va_ta ka_apal ndèng nnènan ka_ashe ngbèt amè.

6 Uza_i yar inyil iga irirì va_ká_akun asida, ká_atani bán pa_gar, ká_azang ahisop. Uza_i mwàk

oza_ká inyil iga irirì ká ashe nchér inyil va_mmá pà ká apal ndeng nnənən.

7 Uza_i sháng nchér inyil va_ta nvang pa_nfangshat ká apal ánəm va_mmá ká nnál na ká atak arwa nlak, te uza_i shet pa_uza_yà ká adak kat, te uza_i sèk inyil iga irirì va_ta i ga ká agbagba.

8 Unəm va_mmá ká nnál na te, uza_i nàl ilukwan wò, i kpat nkpatkak akpap wò, kang i wòr izér ká ashe ndeng te i yà ká adak kat. Ká_nvèvèng te uza_i tar ashe apák kang uza_i tém ká_nsəm aghal wò nra pa_nfangshat.

9 Ká_nra ngga nfangshat te uza_i kpat nkpatkak akpap wò, ishi, nggyèr, akpap iwú, ká_nkpatkak akpap. Te uza_i nàl ilukwan wò kang i wòr izér wò ká ashe ndeng te i yà ká adak kat.

10 <<Ká_nra ngga nnanne te uza_i wur inagam pa_iparəm iva yà ká_ndaktak kat ká_itam ichar iga ìzun pa_izéng iva yà ká_ndaktak kat, ká_iyám inana ìpir ikùr mmak ñyalyal ikpáng pa_ishatding ká ashe agbapchi, mmá gwang ká_mmì, ká_abo afal mmì mpyet pa_nzèng.

11 Unəm uga mpyal awop va_i shet pa_uza_unənən i nak unəm va_mí ga nnənal nzèng ká_oga iyám va_ta ká_mpyal à_Yawe ká_anung Aghal Mbut.

12 Unəm uga mpyal awop i kpán ìnagam pa_izéng i yichi wa iyám inana mpat nzèng ká_mmì mpyet, kang uza_i yege oza_wa iyám inana iga ñyege ká_mpyal à_Yawe.

13 Uza_i pà ìnagam va_ta ká_atak mpà iyám inana iga nnap mbángbang, ká_iga iyám inana iga nshì ká_ashe Atak Ayéryér. Kakul iyám inana iga nnap

mbángbang wa iyam inana iga mpat, iji ánem uga mpyal awop, iyéryér va ji.

¹⁴ Uném uga mpyal awop i pá nchér iyam inana mpat i báp ká achwang aga awó ari, ká ifang ìnunggwan iga awó ari, ká ifang ìnunggwan iga ashar ari ánem va mí ga nnénal.

¹⁵ Uném uga mpyal awop i yar abo mmì mpyet va ká ashe afàl i zuk ká ashe awó wò apam.

¹⁶ Uném uga mpyal awop i pá ifang wò iga awó ari ká ashe mmì va ká ashe awó wò apam, kang i sháng mmì va ta ká ifang wò nvang pa nfangshat ká mpyal àYawe.

¹⁷ Ká ashe abo mmì va le ká awúwo te, uném uga mpyal awop i báp ká achwang aga awó ari ánem va mmá ká ngga nnál na, ká apal ifefang ìnunggwan iga awó ari, ká apal ifefang ìnunggwan iga ashar ari, ká apal nchér iyam inana iga mpat.

¹⁸ Abo mmì va le ká ashe awó ánem uga mpyal awop te, uza i nak ká ishi ánem va mí ga nnénal. Te uném uga mpyal awop i mwa ishi ká kakúkul ká mpyal àYawe.

¹⁹ Uném uga mpyal awop i yichi iyam inana iga nnap mbángbang kang i mwa ishi ká kakul ánem va mmá ká nnál adédak. Ká nvévang te uza i pà iyam inana iga nshì.

²⁰ Te uném uga mpyal awop i yichi iyam inana iga nshì ká iyam inana ipir ikúr ká apal atak nshì iyam ngwop. Wa nnà ta uném uga mpyal awop i mwa ishi ká kakúkul, te uza i yà ká adak kat.

²¹ <<Kang a yà pà uza ká ashe nkun va oga iyam va ta i mat na ká mba ká te, uza i ba ká inagam pa izéng wa iyam inana mpat. Kakul iyam inana

iga ñyege, na mmá mwa ishi ká kakúkul nzeng ká mmák ñyalyal ikpáng pa_ izeng ká ashe agbapchi gwang ká mmì, ká abo afal mmì mpyet kakul iyam inana ipir ikùr,

22 ká ilékpar pa_ iparém kat te ivan irúzùm pa_ iparém, uza_ ya i na, izéngtèng iga iyam inana nnap mbángbang kang iro iga iyam inana iga nshi.

23 Kà nra ngga nnanñe te, uza_ i ba ká oza_ kakul nnál ishi wò ûném uga mpyal awop ká anung Aghal Mbut ká mpyal àYawe.

24 Uném uga mpyal awop i ba ká ìnagam va_ ta ká afal mmì kakul iyam inana mpat, te uném uga mpyal awop i yichi oza_ wa iyam inana iga ñyege ká mpyal àYawe.

25 Uném uga mpyal awop i pá ìnagam iyam inana mpat te i pá nchèchér i báp ká achwang aga awó ari, ká ifang ìnunggwan iga awó ari, ká ifang ìnunggwan iga ashär ari áném va_ mí ga nnénal.

26 Te uném uga mpyal awop i zuk mmì nro ká awó wò aga apam.

27 Uném uga mpyal awop i pá ifang wò iga awó ari ká ashe mmì va_ ká ashe awúwo apam kang i sháng mmì va_ ta ká ifang wò nvang pa nfangshat ká mpyal àYawe.

28 Ká ashe abo mmì va_ le ká awúwo te, uném uga mpyal awop i báp ká achwang aga awó ari áném va_ mmá ká ngga nnál na, ká apal ifefang ìnunggwan iga awó ari, ká apal ifefang ìnunggwan iga ashär ari, ká atak va_ mmá nak nchér iyam inana iga mpat ká.

29 Abo mmì va_ le ká ashe awó áném uga mpyal

awop te, uza_i nak ká ishi ánəm va_mí ga nnènal.
Te unəm uga mpyal awop i mwa ishi ká_kákúkul
ká_mpyal àYawe.

³⁰ Uza_i yichi iro ká_ashe iyam va uza_ya, ká_ashe
ilækpar kat te ivan iruzum.

³¹ Izéngteng iyam inana iga nnap mbángbang
kang izéngteng iyam inana iga nshì nzeng ká
iyam inana ipir ikùr. Te unəm uga mpyal awop
i mwa ishi ká_kákul ánəm va_mí ga nnènal ká
mpyal àYawe.

³² Nnap mpakpak nnà ta_kákul ánəm va_ká
arwa nlak, kang à yà ká_nkàm ngga mmwa iyam
iga nnàl wò kat.>>

Oga nnap mpakpak kakul nnàl nzhi

³³ UYawe là ûMusa ká_uHaruna pa,

³⁴ <<A yà pa_ó tar mbin aKanana va mmami ká
ngga nna á wó nva i yà nji wó, kang n nak arwa
nlak ká_ashe nzhi ká_mbin va nji wó,

³⁵ unəm uga nzhi va_ta i shet ûnəm uga mpyal
awop pa, <Iyam iro nna à fa ká_nzhi mi wa arwa.>

³⁶ Unəm uga mpyal awop i nak pa_oza_á wur
iyam á fa ká_ashe nzhi va_ta kang uza_i tar i ga
na ô dér arwa va_ta pa_dóng, na kang iyam iro
ká_ashe nzhi va_ta a yà ká_mbyèt kat, nnà chit te
unəm uga mpyal awop i tar dak pa_ô dér nzhi va
ta.

³⁷ Uza_i dér arwa va_ta pa_dóng. Kang a yà pa
arwa va_ta ká_izér nzhi báp ndéng ipépa kat te
nrézang, kang à bok tar azér nzhi,

³⁸ te unəm uga mpyal awop i fa ká_ashe nzhi va
ta i ga anung asal, kang uza_i kuk nzhi va_ta nra
pa_nfangshat.

39 Unəm uga mpyal awop i le kà nra ngga nfangshat kà di, kang a dər pa dóng. Kang a yà pa arwa va ta myak chit kà izər nzhi te,

40 unəm uga mpyal awop i nak pa mmá zèp oga ipáng va ká arwa mmá swang kà atak aga adak kà nsəm itong.

41 Uza i nak mí pyár ashe nzhi va ta pa catchat, kang amè va mmá pyár te mí swang kà atak aga adak kà nsəm itong.

42 Te oza i wur ipáng iro pa di i mwàk kà atak imatmat va, kang i wur mbin ngga nwòr nzhi i wòr nzhi va ta ká kà di.

43 <<A yà pa arwa va ta fa kà ashe nzhi kà di nvangva uza zèp oga ipáng, pyár azər nzhi kang à wòr,

44 te unəm uga mpyal awop i tar i dər. Kang a yà pa arwa va ta myak kà ashe nzhi, te arwa abángbang, nzhi va ta ká adak.

45 Te uza i chwan nzhi va ta, kang ipépang, nzəng ká akúkun, ká mbin nvà mmá wòr ká, uza i wur i fa kà nsəm itong kà atak adak.

46 Unəm va kpaktak tar ashe nzhi va ta kà nra va mmá kukùk, te i yà ká adak i ga i chu anung arurong.

47 Nza unəm nggo va ra kà ashe nzhi va ta te uza i nàl ilukwan wò, ká uvà ri iyam kà ashe nzhi va ta te i nàl ilukwan wò.

48 <<Kang a yà pa unəm uga mpyal awop dər nzhi va ta, kang à ya pa arwa va ta myak kà ashe nzhi va ta kat, kà nvang nwùwór kà di, te unəm uga mpyal awop i shet pa nzhi va ta yà ká adak kat, kakul arwa va ta tàn chit.

49 Te uza_i wur inyil pa_iparəm, ká_akun asida, ká_afini bán pa_gàr, ká_azang ahisop, kakul nnàl adak nzhi va_ta.

50 Kang uza_i pà_inyil pa_izəng ka_ashe ngbət amè ka_apal ndəng nnənən.

51 Uza_i yar akun asida, ká_azang ahisop, ká_afini bán pa_gàr, ká_inyil ìrirì i mwàk oza_ka_ashe nchér inyil va_mmá pà ka_apal ndəng nnənən, kang i shang nchérchér nzhì va_ta nvang pa_nfangshat.

52 Uza_i nàl adak nzhi va_ta ká_nchér inyil, ká_ndəng nnənən, ká_inyil ìrirì, ká_akun asida, ká_azang ahisop, ká_afini bán pa_gàr.

53 Te uza_i re inyil ìrirì va_ta i fa i ga nsəm itong ka_agbagba. Wa nnà ta_uzai mwa ishi nzhì va_ta, te i yà ká_adak kat.>>

54 Nnap mpakpak nà ta_kakul nza_apir arwa awá izér nggo, ká_ndangbyat.

55 Kakul nlak ngga izér ilukwan, kat te ngga nzhi,

56 kakul iyam mmu, izér iwárwár, ká_mbàp,

57 kakul nnyi awalang va_iyam ká_adak ká_iga adak kat. Nnap mpakpak nà ta_ka_apal arwa nlak.

15

Nnap mpakpak ka_apal nwàr asal apyal

1 UYawe là ûMusa ká_uHaruna pa,

2 <<Là ôlsarila pa, a yà pa_afən kà_nwàr ûnunggwan ka_apyal te, nwùwar va_ta nak na uza_yà ká_adak.

3 Nnà ta_i yà nnap mpakpak kà_apal adèdak aga nwàr, mo te afèn fa kà_apipyal kat te á zwan apyal, te uza_ká_adak.

4 Nza_alyér nggo va_unèm va_ká_iyam iwárwàr a ra kà_te i yà ká_adak, kang nza_iyam nggo va_uzatém kà_te i yà ká_adak.

5 Nza_unèm nggo va_dok iyam nrèra te uza_i nàl ilukwán wò kang uza_i wòr izèr kà_ashe ndèng, te uza_yà ká_adak i ga i chu arurong.

6 Unèm va_tém kà_apal nza_iyam ntém nggo va_unèm uga iyam iwárwàr tém kà, te uza_i nàl ilukwán wò kang uza_i wòr izèr kà_ashe ndèng, te uza_i yà ká_adak i ga i chu arurong

7 Nkpaktak unèm va_dok izèr ánèm uga iyam iwárwàr te uza_i nàl ilukwán wò kang uza_i wòr izèr kà_ashe ndèng, te uza_i yà ká_adak i ga i chu arurong.

8 A yà pa unèm uga iyam iwárwàr súk nshí ûnèm uga adak kat, te uza_i nàl ilukwán wò kang uza_i wòr izèr kà_ashe ndèng, te uza_i yà ká_adak i ga i chu arurong.

9 Nza_nkòngkòng nggo va_unèm uga iyam iwárwàr kwák te, i yà ká_adak.

10 Nza_unèm nggo va_dok iyam va_kà_avèng ánèm va_ta, te i yà ká_adak i ga i chu arurong, kang nkpaktak unèm va_wur oza, te uza_i nàl ilukwán wò kang uza_i wòr izèr kà_ashe ndèng, te uza_i yà ká_adak i ga i chu arurong.

11 Kang nza_unèm nggo va_unèm uga iyam iwárwàr i dok nzèng kà_nzwaktak awó wò kà_ashe ndèng kat, te uza_i nàl ilukwán wò kang uza_i wòr izèr kà_ashe ndèng, te uza_i yà ká_adak i ga i chu arurong.

12 Te iyam inok amè va unem uga iyam iwárwar dok te mí chwan, kang nzai iyam inok iga akun nggo mí zwaktak ká ndeng.

13 <<Nvängva unem uga iyam iwárwar tàn ka atak iyam nwär wò, te uza i kung nra pa nfangshat kakul nnyám ntàn wò, kang uza i nàl ilukwán wò. Kang i wòr izér wò ká ndeng nnənañ, te uza i yà ká adak kat.

14 Kà nra ngga nnan ne te uza i wur ilékpar pa iparém kat te ivan iruzum pa iparém, i ba ká kà mpyal à Yawe ká anung Aghal Mbut, kang uza i na oza ûnem uga mpyal awop.

15 Unem uga mpyal awop i yichi oza, izéngteng iyam inana nnap mbángbang, kang iro iyam inana iga nshi. Te unem uga mpyal awop i mwa ishishi ká kà mpyal à Yawe kakul iyam iwárwarwar.

16 <<A yà pa mpèng amar fa ûnunggwan ká izér, te uza i wòr izér wò pa chatchat ká ndeng, kang uza i yà ká adak i ga i chu arurong.

17 Nza ilukwan nggo kat te awá va mpèng amar dok te, mí nàl ká ndeng, kang i yà ká adak i ga i chu arurong.

18 A yà pa ununggwan ra ká uchar kang mpèng fa te, oza i wòr izér ká ndeng, kang oza i yà ká adak i ga i chu arurong.

19 <<A yà pa uchar ká nchér nva akpàr te, uza i yà ká adak nra pa nfangshat kakul akpèkpar, kang nkaptak ununggwan va dok na te i yà ká adak i ga i chu arurong.

20 Nkpaktak iyam va uza ra ká apopal ka awalang akpèkpar te i yà ká adak. Kang iyam va

uza_têm ká_apépal te i yà ká_adak.

21 Nza_uném nggo va_dok iyam_nréra te, uza_i nàl_ilukwan wò_kang uza_i wòr_izér ká_ashe ndéng, te uza_i yà ká_adak i ga_i chu arurong.

22 Nza_uném nggo va_dok iyam_ntém va_uza_têm ká, te uza_i nàl_ilukwan wò_kang uza_i wòr_izér ká_ashe ndéng, te uza_i yà ká_adak i ga_i chu arurong.

23 A yà pa_alyér kat te iyam_ntém va_uza_ká_ntém ká, uza_dok te, i yà ká_adak i ga_i chu arurong.

24 A yà pa_ununggwan ra_ká_na, kang akpékpar dok na, te uza_i yà ká_adak nra pa_nfangshat, kang nza_alyér nggo va_uném va_ta_ra ká_apépal te i yà ká_adak.

25 <<A yà pa_nchér vàng_úchar nra pa_nkyak, ká_awalang akpékpar kat, kat te a watar nra akpékpar watar. Te uza_i yà ká_adak nkaptak nra nvàng_nchér wa_nchér akpékpar, te uza_i yà ká_adak.

26 Nkaptak alyér va_uza_ra ká_apépal ká_awalang aga_nvàng_nchér te i yà ká_adak. Kang iyam va_uza_têm ká_apépal te i yà ká_adak, i yà wa_nvá_ká_awalang akpékpar.

27 Nza_uném nggo va_dok oza_te i yà ká_adak, te uza_i nàl_ilukwan wò_kang uza_i wòr_izér ká_ashe ndéng, te uza_i yà ká_adak i ga_i chu arurong.

28 Ká_nváng va_nváng nchér sat, te uza_i kung nra pa_nfanshat kang ká_nvénang te uza_i yà ká_adak kat.

29 Ká_nra ngga_nnánne te uza_i wur_ilékpar pa_iparém kat te ivan_iruzum pa_iparém, uza_i ba_ká_oza_úném uga_mpyal awop ká_anung Aghal_Mbut.

30 Uném uga_mpyal awop i_yichi izéngteng iyam

inana nnap mbángbang kang iro iyam inana iga nshì. Te unem uga mpyal awop i mwa ishishi ká kà mpyal à Yawe kakul adak akpèkpar.

³¹ <<Wa nnà ta bu van olsarila kà atak adak oza, le kang oza a kú kà atak adak oza kat, ká nvyap nzhi mi va kà ishimshe oza.>>

³² Nnap mpakpak va ta kakul ánem va kà iyam iwárwar, kakul nza unem nggo va mpèng amar vang á na, á nak na uza ya kà adak,

³³ kat te uchar va kà ngbal akpar, kakul ada nggo, unungwan kat te uchar, kang kakul ánem va ra kà uchar va kà adak.

16

Ìlum iga mmwa ishi

¹ UYawe là nnàp ká uMusa kà nvang ikú ovan aHaruna pa oparém, nva oza ba mpyal à Yawe kang oza kú á.

² UYawe là ûMusa pa, <<Là ûgènang bu uHaruna pa kang uza a ba ashe Atak Ayéryér kà nsém atani, kà mpyal anung akwati aga nsar nnap-nlà kà awalang va uza dòm kat, kat te uza i kú. Kakul mi fa kà ashe ilulu kà apal anung akwati aga nsar nnap-nlà.

³ Asal va ta nà uHaruna i tar Atak Ayéryér, uza i tar kà iya ìna inungwan kakul iyam inana iga nnap mbángbang kà ìnagam kakul iyam inana iga nshì.

⁴ Uza i pá ilukwan iga ashe iyéryér iga alinin, kang i ya kà nya nwondo ngga ashe ngga alinin ka izér wò. Uza i ran ngbat alinin kang i sar ishi

ká iyam ishi iga alinin, iyam va ta ilukwan iyéryér. Uza i wòr izér wò ká ndeng kang uza i mwàk oza,

5 Uza i wur ibél inunggwan pa iparém ka atak mbut oIsarila kakul iyam inana iga nnap mbángbang, ká ìnagam pa izeng kakul iyam inana iga nshì.

6 <<UHaruna i na ìya ìna inunggwan kakul iyam inana nnap mbángbang wò, kang i mwa ishi ká, kakul ishi wò, ká nzhi wò.

7 Nnà chit te uza i wur ibél iga iparém va i ba ká kà mpyal àYawe ká anung Aghal Mbut.

8 Te uHaruna i mang ayàk ka apal ibél iga iparém va ta, ayàk izéngtèng kakul áYawe kang iro kakul aAzazel*,

9 Uza ba ká ibél va mmá yàk ka atak mmang ayàk kakul áYawe, kang uza yichi wa iyam inana iga nnap mbángbang.

10 Te ibél va ayàk ru ka apépal kakul aAzazel, mí yichi kà mpyal àYawe na mmá mwa ishi ká, na mmá re kakul aAzazel pa á ga ashe nzam.

11 <<Te uHaruna i yichi ìna inunggwan iyam inana iga nnap mbángbang kakul ishi wò, kang i mwa ishi wò ká, ká nzhi wò, te uza i pa ìna inunggwan va ta iyam inana iga nnap mbángbang kakul ishíshi.

12 Te uza i yar asu apér yél ká amor apér ka atak nshì iyam awop kà mpyal àYawe, ká mmém nnéngnèng mma awó pa aparém pa súr, kang i ba ká ka ashe atani.

* **16:8 16.8 aAzazel** Ìpir aAzazel te mmá nyi kat. Dòm te i yà adin atak, adin nzhènggol, kat te adin mbìt.

13 Uza_i nak mməm nnéngnəng va_ta kə apal apər kə_mpyal àYawe, kəkul na nggù mməm va_ta á_dàngchi apal anung akwati aga nsar nnap-nlà, le kang uza_a kú kat.

14 Kang uza_i pá nchèr ìna ìnunggwan va_ta kang i sháng ká_ifang wò kə_izər anung akwati aga nsar nnap-nlà ka_asal nfa alum, kang uza_i sháng nchèr va_ta ká_ifang wò kə_mpyal anung akwati aga nsar nlà nvang pa_nfangshat.

15 <<Nnà chit te uza_i pà ibél iyam inana iga nnap mbángbang kəkul onəm. Kang i ba ká_nchèchér kə ashe atani, te uza_i nəm iyam izəngtəng ká_nchèchér wa nva uza_nəm ká_nchèr ìna ìnunggwan. Uza_i sháng kə_izər apal anung akwati aga nsar nnap-nlà ká_mpyal.

16 Uza_i mwa ishi Atak Ayéryər ká_kakul adak oIsarila ká_mpat oza, ká_nkpaktak nnap mbángbang oza. Wa nnà ta kpa uza_i nəm ká_Aghal Mbut va_kà_ishimshe adak oza.

17 Kang unəmləbər uro i yà kə_ashe Aghal Mbut kat, kə_awalang va_uza_i tar pa_ô mwa ishi kə_ashe Atak Ayéryər, ya uza_i fa kang. Uza_i mwa ishi wò ká, ká_ishi nzhi wò, ká_ishi nkpaktak oIsarila.

18 Te uza_i fa atak nshì iyam awop va_kà_mpyal àYawe kang i mwa ishi kakukul, te uza_i dok nchèr ìna ìnunggwan ká_nchèr ibél i jen nggùnggúng atak nshì iyam awop ká_i gang.

19 Uza_i sháng nchèr nro ká_ifang wò kə_apəpal nvang pa_nfangshat i gor na kakul adak oIsarila.

20 <<Nvavga_uzagbal ká_nggòr Atak Ayéryər, Aghal Mbut, kə_atak nshì iyam awop, te uza_i yichi

ká_ ìbél ìrirì va_ta.

²¹ UHaruna i nak nkpaktak awó wò ká_apal ishi ìbél ìrirì va_ta, kang i pwa nkpaktak nnap mbángbang, mpat, ká adak olsarila ká_apépal. Te uza_i nak oza_ká_apal ishi ìbél va_ta kang i re ká_ashe awó ánem uro i ga ashe nzam.

²² Ìbél va_ta i yar nkpaktak nnap mbángbang oza_ká_ishi wò, te uza_i re ìbél va_ta i ga ashe nzam va uném uro yà ká_kat.

²³ <<Te uHaruna i tar ashe Aghal Mbut, kang i zèp ilukwan alinin va_uzá_mwák ká_ílum va_uzá_tar Atak Ayéryér á, uza_i re oza_ká_ta.

²⁴ Uza_i wòr izér wò ká_ndéng ká_Atak Ayéryér kang i mwák ilukwan iji wò. Te uza_i fa agbai kang i yichi iyám inana iga nshì kakul ishi wò ká_iyám inana iga nshì kakul ishi oném, te uza_i mwa ishi ká_kakul ishi wò ká_oném.

²⁵ Uza_i shì mpip iyám inana iga nnap mbángbang ká_apal atak nshì iyám awop.

²⁶ Uném uga nré ìbél aAzazel i nàl ilukwan wò kang i wòr izér ká_ndéng, nnà chit te uza_i tar ashe apák dak.

²⁷ Ìna iyám inana iga nnap mbángbang ká_ìbél iyám inana iga nnap mbángbang, va_mmá ba ká_nchér oza_ká_ashe Atak Ayéryér pa_mmá mwa ishi ká, te uza_i fa ká_ká_nsém apák. Awá oza, ká_izhe oza, ká_iyám afu oza, mí shì ká_apér.

²⁸ Uném va_shì oza_te uza_i nàl oga ilukwan wò kang i wòr izér ká_ndéng, nnà chit te uza_i tar ashe apák dak.

²⁹ <<Iyám va_ta_i yà nnap mpakpak ká_atak wó mbyet. Ká_nra ngga ngbapchi ká_ape aga

afangshat, te ó dət ishi wó, kang ó nəm inok iro kət, uyen uga mbin ká unəm uchən va_ kà ishimshe wó.

³⁰ Kakul kà ilum va ta mí ga mmwa ishi wó pa_ á nàl wó kà atak nkaptak nnap mbángbang. Na ó yà ká adak kàt kà atak nkaptak nnap mbángbang kà mpyal à Yawe.

³¹ Ilum aSati ayéryér kakul wó, te ó dət ishi wó. Nnap mpakpak mbyet mbyet.

³² Unəm uga mpyal awop uva_ mmá gor kang mmá nak awo a na pa_ á nəm inok wa ánəm uga mpyal awop uchumchum kà ador apupo. Te uza_ i mwa ishi, kang i mwàk oga ilukwan alinin, oga ilukwan iyéryér.

³³ Te i mwa ishi Atak Ayéryér va ji pa_ kpaktak, ká Aghal Mbut, ká atak nshì iyam awop, kang uza_ i mwa ishi kakul onəm oga nshì iyam awop kà nkaptak mbut.

³⁴ Iyam va_ ta_ i yà nnap mpakpak kakul wó mbyet mbyet, pa_ mmá mwa ishi olsarila nvang pa_ nzeng kà ashe izun kakul nkaptak nnap mbángbang oza.>> Te uza_ nəm wa nva uYawe nak.

17

Atak va_mmá yichi iyam inana kà

¹ UYawe là ûMusa pa,

² <<Là ûHaruna ká ovəvan onunggwan ká nkaptak olsarila, là ôzə pa_. Nnap va ta_ uYawe nak, pa,

³ nza_u unəm nggo va_u kà nzhi àlsarila pà ìna inunggwan, kat te ìnagam, kat te ibél kà ashe apák, kat te á pà kà nsəm apák,

⁴ kang uza_u ba ká kà anung Aghal Mbut pa_u ô yichi iyam inana û Yawe kà mpyal atak ntəm à Yawe kat, te mí nap akwali ntar nchér ûnəm va_u ta. Uza_u tar nchér, kakul nva_u ta te mí fa ká na kà ashe onənəm.

⁵ Kakul pa_u na á dang oIsarila kà nyichi nləfər iyam ipápà va_u oza_u i pà kà agbagba. Na á nak oza_u ba ká nləfər ûnəm uga mpyal awop kà anung Aghal Mbut, na uza_u á yichi û Yawe wa nləfər iyam inana iga ntəm ikángkáng.

⁶ Unəm uga mpyal awop i sháng nchér chér ka apal atak nshì iyam awop aYawe kà anung Aghal Mbut, kang i shì mpipip iyam inéngnèng ichángchàng û Yawe.

⁷ Oza_u i yà ká nyichi nləfər iyam ipápà iro ôga ichér va wa ibél lap kat, iva oza_u nəm mmai ká oza_u. Nnap mpakpak va_u ta i yà kakul oga nlwàk oza_u mbyet mbyet.

⁸ <<Là ôza_u pa, nza_u unəm nggo kà nzhi àlsarila kat te kà ashe onəm ochén va təm kà ashe oza_u, uva_u i yichi iyam inana iga nshì kat te nza_u apir iyam inana nggo,

⁹ kang à ba ká kà anung Aghal Mbut pa_u ô yichi û Yawe kat, te mí fa ká na kà ashe onənəm.

¹⁰ <<Nza_u unəm nggo kà nzhi àlsarila kat te kà ashe onəm ochén va kà ntəm kà ashe oza_u i ri nchér nro te, mi nak ìwú kà unəm va_u ri nchér, kang mi fa ká na kà ashe onənəm.

¹¹ Kakul irirì izhe kà ashe nchér chér na, kang n

na wó chit pa_mmá mwà ishi ká_ká_apal atak nshì iyam awop kakul irirì wó, kakul nchèr na i yar nnap mbángbang wó.

¹² Kakul nvá ta te, n là ôlsarila chit pa, kang uném uro ká_ashe wó, kat te uném uchén va_tém ká_ashe wó a ri nchèr kat.

¹³ <<Nza_uIsarila nggo kat te uném uchén va_tém ká_ashe oza, uvá_i gbal izhe kat te inyil va mí riri te, uza_i wàr nchèchér kang i dèp ká_mbin.

¹⁴ Kakul irirì izhe ká_ashe nchèchér. Kakul nnà kang n là ôlsarila pa, ó yà ká_nrí nchèr izhe iro kat. Kakul irirì nza_izhe nggo te ká_ashe nchèchér, nza_uném nggo va ri te mi fa ká_na.

¹⁵ Nza_uném nggo uyen uga mbin kat te uném uchén, uvá_ri iyam ikuku kat te izhe iga anyin à kan te, uza_i nàl ilukwan wò kang i wòr izér ká_ndeng, te i yà ká_adak i ga i chu arurong, nnà chit te uza_i yà ká_adak kat.

¹⁶ Kang a yà pa_uzá_nàl oza_kat, kat te uza_wòr izér wò kat, te uza_i yar mpat wò.>>

18

Nnap mpakpak ká_apal nném mmai

¹ UYawe là ûMusa pa,

² <<Là nnáp ká_oIsarila, là ôzá pa, mmami uYawe, Inan wó.

³ Kang ó yar nnap nném ngga mbin aMasar kat, atak va ká_ó tém kà, kat te ó yar nnap nném ngga mbin aKanana kat, atak va mmami kà_ngga ká_wó kà. Ó yà ká_nkpak nnap mpakpak oza_kat.

⁴ Ó kpak ogá nnap mpakpák mi, kang ó nak ishi ká ndýáng mi. Mmami uYawe, Inan wó.

⁵ Ó kpak ogá ndýáng mi ká nnap mpakpák mi. Kakul Uném i lár a yà pà uza kpak oza á. Mmami na uYawe.

⁶ <<Uném i yà ká mba ndát ká unàl wò pà ô ra ichar ká na kat. Mmami na uYawe.

⁷ Kang wá na ìwuswa úpo bu ká atak nra ká unang bu kat, uza unang bu, kang wa ra ká na kat.

⁸ Kang wa ra ká uchar àpo bu kat, i na ìwuswa úpo bu.

⁹ Kang wa ra ká ugènang bu uyen uchar kat, uya àpo bu uyen uchar kat te uji ànang bu uyen uchar, mmá mar ká nzhi kat te ká nzam, kang wa ra ká oza kat.

¹⁰ Kang wa ra ichar ká uya ayen bu ununggwan kat, kat te uya ayen bu uyen uchar kat, kakul i na ìwuswa á bu.

¹¹ Kang wa ra ichar ká uya ànangzhi bu kat uva upo bu à mar. Uza ugènang bu.

¹² Kang wa ra ichar ká ugènang àpo bu kat. Uza unàl bu uga ndatkulung.

¹³ Kang wa ra ichar ká ugènang ànang bu kat, kakul uza unàl ànang bu uga ndatkulung.

¹⁴ Kang wá na ìwuswa úgènang àpo bu ká atak nra ká uchar kat. Uza unang bu.

¹⁵ Kang wa ra ichar ká uká bu kat, uza uchar àyen bu.

¹⁶ Kang wa ra ichar ká uchar àgènang bu kat. I na ìwuswa úgènang bu.

¹⁷ Kang wa ra ichar ká uchar ká uyién kpa kat. Kang wa ra ichar ká uya àyién ununggwan,

kat te uya àiyien uyen uchar kat, oza_onal bu oga ndatkulung. Abékét ta.

¹⁸ Kang wa kam ichar ká ugənang àchar bu a tal ukpəkpat, ya ugənanggənang uwa yà ká irirì kat.

¹⁹ <<Kang wa ram ichar kà uchar ka awalang va_uzə_ká akpar kat.

²⁰ Kang wa ra ichar ká uchar àwan bu kat, bu vyap ishi bu ká na.

²¹ Kang wa na uyen bu uro nləfər ìnan va_mi wor pa_uMolek, kakul i vyap adin Inan bu. Mmami na uYawe.

²² Kang wa ra ká ununggwan wa nva_unəm i ra ká uchar kat, iyam iga ajan.

²³ Kang wa ra ichar ká iyam nkang na ú vyap ishi bu kat. Kang uchar á na izər wò iyam nkang kat te izhe iga anyin pa_á ra ká_wò kat. Nva_ta adak.

²⁴ <<Kang ó vyap ishi wó ka atak oga nnap nnəm va_ta_kat, kakul nkaptak oga iyam va_ta_mbín va_mmami kà_ngga mbàk i le á wó, nak ishi oza_yà ká adak.

²⁵ A nak te mbin vyap, kang n nyám ntàn á na kakul mpəpat, te mbin va_ta yang ká_onəm oga ntəm kā_ashe wò.

²⁶ Te ó kpak oga ndyáng mi ká oga nnap mpakpak mi. Kang ó nəm oga iyam iga nnəm ajan va_ta_kat, ko uyen uga mbin kat te unəm uchən va_kà_ntəm kā_ashe wó.

²⁷ Kakul onəm va_kà_yà kā_ashe mbin va_ta_mpyal wó te, kā_nəm nkaptak oga iyam iga ajan va_ta, kang mbin yà ká_adak.

²⁸ A yà pa_ó vyap mbin va_ta te i yang kā_wó wa nva kā_nyang mbín va_kà_yà mpyal á wó.

²⁹ Nza unəm nggo uva nəm iro ká ashe oga iyam iga ajan va ta te, mí fa ká unəm va ta ká ashe onənəm.

³⁰ Te ó kpak ndyáng mi na kang ó nəm oga iyam iga ajan ivá mmá nəm chit ká mbin va ta mpyal wó kat, le kang ó nak ishi wó a yà ká adak ká atak oza kat. Mmami na uYawe, Inan wó.>>

19

Oga nnap mpakpak

¹ UYawe là ûMusa pa,

² là nkaptak mbut olsarila pa, <<Ó yà onənən kakul mmami, uYawe, Inan wó, mmami unənən.

³ Nza uzəngtəng wó nggo á kpak nnap nnəm ûnang wò ká upo wò, kang ó kpak ilum aSati mi, mmami na uYawe, Inan wó.

⁴ Kang ó le atak oga ichér, kat te ó nəm alakan aga ichér kakul ishi wó kat. Mmami na uYawe, Inan wó.

⁵ <<A yà pa ó yichi nləfər iyam ipápà iga ntəm ikángkáng ûYawe, te ó yichi ká asal va məma, na á yà ikamkam.

⁶ Mí ri ìzhe va ta n̄da va mmá pà ká, kat te ká ipin ikpakkpak. Kang abubo va le ká ilum iga ishatding te, mfpak mí shì ká ashe apər.

⁷ A yà pa mmá ri ká nra ngga nshatding te, i yà ìzhe iga ajan, mí kam kat.

⁸ Unəm va ri te uza i yar idék mpat wò, kakul uza vyap iyam iyéryər va iji áYawe. Unəm va ta mí fa ká na ká ashe onənəm.

⁹ <<Kang a yà pà ó bən iyam mbin wó te, kang wa bən anung ìram bu kat, kang wa chák nvang iyam mbən bu kat.

¹⁰ Te kang wa chák nvang ìram ibängbang kat te wa wur oga awúwar va_tàk kà_mbin pa_chatchat kat, re oza_kakul onəm oga nkun ká_ odyànəm. Mmami na uYawe, Inan wó.

¹¹ <<Kang ó nəm ayí kat. Kang ó lam atak kat. Kang ó nap akwam kat.

¹² Kang ó sóng anung aga akwam ká_adin mi kat, na kang ó vyap adin Inan wó. Mmami na uYawe.

¹³ <<Kang wa kàr kat te wa vyat uwan bu kat. Kang amwa ánəm va_u yar kà_inok a ra kà_awó bu a chu ipin kat.

¹⁴ Kang wa pwat unəm va_achwang kpəkpang ká_na kat te wa nak iyam iga nlèp ifang kà_mpyal ànəm ufofo kat. Te ra ayər Inan bu, mmami na uYawe.

¹⁵ <<Kang wa nəm nlang nnandər kà_ashe nnáp akwali kat. Kang wa nyám ndòm ishi ûnəm uga nkun kat te wa dòm nnap ànəm uga ndur na a ji kat. Nap akwali ôwan bu ká_nnandər.

¹⁶ Kang wa chen ká_nnáp akwam kà_apal anəm uro kat, kang wá_nak irirì áwan bu kà_ashe ndaktak kat. Mmami na uYawe.

¹⁷ <<Kang wa yang ugənang bu kà_ashe ìgwak kat. Ràn ká_uwan bu ká_nnandər, na kang nnap mbängbangbangbang á_mél bu kat.

¹⁸ Kang wa pyát kat te wa bul ká_onəm bu kat, man uwan bu wa ishi bu. Mmami na uYawe.

¹⁹ <<Ó kpak oga ndyáng mi. Kang ó re iyam nkang a kpàm apir aro pa_dí kat, kang ó suk iram

wó ká apir iyám nsuk pa iparəm kat, kat te ó pá ìlukwan iga apir atani pa dongdong kat.

20 <<A yà pa unəm ra ichar ká uyen uchar uzwal uvá unəm uro kà nnəm nggya ká kang nna mmá kám ishishi kat te mmá fən na chit kat, te mí pyat akékat. Mí yà ká ngbáng oza kat, kakul uza uwa ya nfən chit kat.

21 Te unəm va ta i ba ká ìnagam iyám inana iga mpat, ká anung aghal aga mbut ûYawe.

22 Unəm uga mpyal awop i mwa ishishi ká ìnagam iyám inana iga mpat ká mpyal àYawe, kakul nnap mbángbang va uza nəm, te mí yar nnap mbángbangbangbang va uza nəm.

23 <<A yà pa ó táng ashe mbin va ta kang ó bál nza ikún nggo kakul nrí, te ó dər awúwar ká ajan, izun pa ishatding i yà ká ajan ká atak wó, mí rí kat.

24 Ká ashe izun iga inedding te, nkaptak awúwar mí gar kakul iyám inana ashep ûYawe.

25 Kang ká ashe izun iga ìtukun te ó ri awúwar. A yà pa ó nəm pa te, oga ikun wó iwár awár pa makmak. Mmami na uYawe, Inan wó.

26 <<Kang ó ri iyám iga nchér kat. Kang ó nəm ivak kat, kang ó nəm mmàm kat.

27 Kang ó káp akum ishi wó ká asal isu kat, kat te ó kpat nggyer wó kat.

28 Kang ó kyen izər wó kakul akúm kat, kat te ó cha nzám ká izər wó kat. Mmami na uYawe.

29 <<Kang wa vyap ovan bu ovan ochar ká atak nnak oza ká nnəm mmai ká nzhi awop inan kat, a yà pa ó nəm pa te o gaþan ká atak inan iro kang mbin yél ká mmai.

30 Ó kpak ìlum aSati mi kang ô rup ká atak awop mi. Mmami na uYawe.

31 <<Kang ó ga atak oném oga ivák kat te aruhu oném okukù na á nak wó ó vyap kat. Mmami na uYawe, Inan wó.

32 <<Ó kpak nnap nném ôném va ya nra chit, ó na ichumchum ôném gbák, kang ô ra ayér Inan wó. Mmami na uYawe.

33 <<A yà pa unémchèn ra nzeng ká wó ká ashe mbin wó te, kang ó kàr na kat.

34 Ó ném ûnémchèn va ra ká ashe wó wa áyen uga mbin, ó man na wa nva ó man ishi wó, kakul ká ó yà onémchèn ká ashe mbin aMasar. Mmami na uYawe, Inan wó.

35 <<Kang ó kàr oném ká iyam iga mmál iyam iga kwam kat, ká awalang va mmawó ká mmál mbal, idék, kat te iyél iyam.

36 Re o iyam iga mmál idék, ká ikpáng iga mma iyam, ká iga mma iyam igálákgálàk a yà iga nnandér. Mmami na uYawe, Inan wó, uvá fa ká wó ká mbin aMasar.

37 Ó kpak nkaptak oga ndyáng mi ká nkaptak oga nnap mpakpak mi, o nak ishi ká oza. Mmami na uYawe.>>

20

Mpyat nnap mbángbang

1 UYawe là ûMusa pa,

2 là ôlsarila pa, <<Nza uIsarila nggo, kat te unémchèn va ká ntém ká ashe alsarila, uvá i na uyen wò uro ìnan va mi wor pa uMolek, te nkpak uza i kú ikúku. Oném oga mbin va ta i kwàn na ká ipáng.

3 Mi yang unəm va_ta, mi fa ká_na kà_ìshimshe onənəm kakul uza_yichi ovan wò ûMolek, uza_nak nzhi mi nyéryér yà ká_adak, kang uza_vyap adin mi ayéryér.

4 Kang a yà pa_onəm oga mbin va_ta kùk iwú oza_ka_awalang va_unəm va_ta na uyen wò ûMolek, kang oza_gbal na kat,

5 te mi yang unəm va_ta ká_akukum, mi fa ká_oza_ka_ashe onəm oza, ká_nkpaktak onəm va_yar nvèvang kakul oza_nəm mmai ká_uMolek.

6 <<Nza_unəm nggo va_ga atak onəm oga ivák, ká_aruhu onəm okukù, te mi nak iwú mi ka_apal ánəm va_ta, kang mi fa ká_na ka_ashe onənəm.

7 Ó gar ishi wó, ó yà onənan, kakul mmami na uYawe, Inan wo.

8 Ó kpak oga nnap mpakpak mi, ó nak ishi ká_oza. Mmami na uYawe, uva_gar wó.

9 Nza_unəm nggo va_pwat upo wò ká_unang wò, te nkpak mí gbal na. Kakul uza_pwat upo wò ká_unang wò te, nchér oza_i ya ka_ishishi.

10 <<A yà pa_unəm ra ichar ká_uchar àwan wò, te nkpak mí gbal unəm uga nnəm mmai ká_uchar uga nnəm mmai va_ta.

11 A yà pa_unəm ra ichar ká_uchar àpo wò, te uza_na iwaswa ûpo wò. Nkpak mí gbáng mparəm oza, nchér oza_ka_ishi oza.

12 A yà pa_unəm ra ichar ká_uchar àyen wò, te nkpak mí gbáng mparəm oza. Oza_nəm iyam iwaswa, kang nchér oza_ka_ishi oza.

13 A yà pa_ununggwan ra ichar ká_ununggwan uwan wò, te oza_nəm iyam iga ajan. Nkpak oza_i kú ikúku, nchér oza_ka_ishi oza.

14 A yà paunəm kám uchar nzəng káunənang te, á byen kat. Mí shì nkaptak oza, le kang abəkət a yà káashe wó kat. Apir nnap nnəm vata ma paaya káishimshe wó kat.

15 A yà paunəm ra ichar káiyam nkang, te nkpkak uzakáiyam nkang vata oza*i* kú ikúku.

16 A yà pau uchar ra ichar káiyam nkang, te mí gbal uchar vata káiyam nkang vata, nchér ozakáishi oza.

17 <<A yà paunəm kám ugənang wò, uya àpupo kat te uya ànənang, kang ozara ichar, te iyam ìwuswa. Mí bak ozambang kàliwú onəm oza, kakul uzara ichar káugənang wò. Oza*i* yar mpat oza.

18 A yà paunəm ra ichar káu uchar vakáakpar te, nnap mbángbang. Ozakpak nnap mpakpak àYawe kat. Mí bak mparəm ozakáashe onəm oza.

19 Kang wa ra ichar káu ugənang ànang bu kat te ugənang àpon bu kat, kakul i yà mpwa imalèng á nàl bu uga ndátkulung. Oza*i* yar mpat oza.

20 Unəm vara ichar káu uchar àkyan wò te uzana ìwuswa ûkyan wò. Oza*i* yar mpat oza, oza*i* kú, i yà kánvang kat.

21 A yà paunəm kám uchar àgənang wò, ya uwa yà káiririri te adak. Uzana ìwuswa ûgənang wò, oza*i* yà kánvang kat.

22 <<O kpak nkaptak oga ndyáng mi káoga nnap mpakpak mi, kang ô nak ishi káoza, le kang mbin vammami kàlngga káwó kàa yang wó kat.

23 Kang ó yar nnap nnəm ngga mbin vammami kàlngga mbàk ozakákámpyal wó kat. Kakul ozanəm nkaptak oga iyam vata, kang n yang oza.

24 Kang n yar nsar nnap-nlà á wó pa, <Ó ga nkam mbin oza, kakul mi ga nnəna á wó i yà iyam akúp wó, mbin va ndopdop.> Mmami na uYawe, Inan wó va gar wó ka_ashe aboshi mbin.

25 Kakul nv̄ta te, ó van išimshe iyam nkang inənan ká ivəngva inənan kat, ká išimshe inyil inənan ká ivəngva inənan kat. Kang ó vyap ishi wó ka_atak izhé, inyil, ká nza iyam iga nkpàng kà mbin nggo kat. N van iv̄ta chit iga adak va byen kakul wó kat.

26 Ó yà onənan ka_atak mi kakul mmami, uYawe, unənan, kang n gar wó ka_ashe onəm pa_ ó yà oji mi.

27 <<Ununggwan kat te uchar uv̄ i nəm ivak kat te i ram aruhu onəm okukù te, nkpak mí kwan oza ká ipáng i kú, nchér oza ka_ishi oza>>

21

Oga nnap mpakpak kakul onəm oga myal awop

1 UYawe là ûMusa pa, <<Là ôvan aHaruna, onəm oga nshì iyam awop pa, <Kang unəm uro a vyap ishi wò ka_atak ndok akúm ka_ashe onəm wò kat,

2 yà unənal uga ndátkulung ká na wa unənang, upupo, uyiyen ununggwan, uyiyen uchar, kat te ugənanggənang chwat,

3 kat te ugənanggənang uyen byen uv̄ uwa à vág chit kat. Kakukul te uza i nak ishi wò i yà ká adak.

4 Kang uza_a nak ishi wò a yà ká adak ka_ashe onənal achəchar kat.

5 << <Onəm oga mpyal awop i yà ká nkpat ishi igbateng kat, i kpat nggyer kat te i cha izər oza kat.

6 Ozə i yà onənan ka atak Inan oza, kang oza i vyap adin Inan oza kat, kakul oza i yichi iyam inana iyam-nri ûYawe, Inan oza, te oza á yà onənan.

7 << <Kang oza a kam ochar omaimai, kat te uva ubəbar á gbal ivang á na, kakul onəm oga nshi iyam awop oyéryər Înan oza.

8 Ó dər na unənan kakul uza kà nyichi iyam inana iyam-nri Înan wó. Uza i yà unənan kà mpyal wó, kakul mmami uYawe uva gar wó, mmami unənan.

9 A yà pa uya ànəm uga mpyal awop uyen uchar nnəm mmái, te uza yen ká upo wò, mí shì na ka apər.

10 << <Unəm uchumchum onəm oga mpyal awop ka ashe ogənang wò, uva mmá zuk mmì ngga nggòr ka ishishi, kang mmá nak awó á na chit pa á mwàk ilukwan, te uza i kpat ishi, kat te i kan ilukwan wò kat.

11 Kang uza a ga a dát ká akúm ánəm uro kat, aji apupo kat te unənang, kakul kang uza a vyap ishi wò kat.

12 Kang uza a re Atak Ayéryər kat, kakul kang uza a vyap Atak Ayéryər Inan wò kat, kakul nggar ngga mmì ngga nggòr Inənan nna à yà ka apəpal. Mmami na uYawe.

13 << <Uza i kam uchar uva uwa à nyi ununggwan chit kat.

14 Uza i kam uchar ukpələng kat, uga ngbal ivang, kat te umaimai kat. Uza i kam uyen byen

uvawa à nyi ununggwan chit kat kashe onem wò,

¹⁵ le kang uzaa vyap akùm wò kashe onem wò kat. Mmami na uYawe, uvagar na.> >>

¹⁶ UYawe là nnap ûMusa pa,

¹⁷ <<Là ûHaruna pa, kang unem uro kasakum wó, kashe nkaptak nlwák wó uvaká mbyèt a ba a dát pao yichi iyam inana iyam-nri Înan wò kat.

¹⁸ Kang unem uga mbyèt a ba a dát, unem ufofo, ugurum, á vyap kasasal awú, kat te lélàk,

¹⁹ kat te unem uvaa ashar kat te igwal békchibékchi ká na,

²⁰ kat te idada asem, kat te uyenyen, kat te iwú nak ikùr, kat te arwa aga nwár izér, kat te anunur, kat te unem va atutultutul lélàk.

²¹ Kang unem uro kasakum aHaruna unem uga mpyal awop uvaká mbyèt a ba a dát pao yichi iyam inana iyam-nri ûYawe kat.

²² Uzai ri iyam-nri Inan wò iva iyéryer vaji, káiyéryer ri.

²³ Ká nnà te uzai yà ká ngga ndát ká atani kat te á ba á datkulung kasatak nshì iyam awop kat, kakul mbyèt kasizézér. Kang uzaa vyap Atak Ayéryer mi kat, kakul mmami na uYawe, uvanàl oza.>>

²⁴ Wa nnà te uMusa là ûHaruna ká ovèvan ká nkaptak oIsarila.

22

Iyam inana ikamkam

¹ UYawe là ûMusa pa,

² <<Là ûHaruna ká ovèvan pa oza á nak ishi ká oga iyam inana iyéryér olsarila, iva oza gar kakul mi, le kang oza a vyap adin mi ayéryér kat. Mmami na uYawe.

³ Là ôza pa, <A yà pa nza uném nggo ká akum wó ká ashe nkaptak oga nlwàk wó uva ká adak kang à ba à dát ká iyam inana iyéryér va olsarila gar ûYawe, te mí fa ká uném va ta ká mpyal mi.> Mmami na uYawe.

⁴ <<Kang uném uro ká akum áHaruna uva ká arwa ká izér, kat te iyam ká nwár á na ká izér, te i ri ká ashe iyam inana iyéryér va ta kat, ya uza i tàn kang. Nza uném nggo uva dok izá nggo va ká adak, kat te akum, kat te uném va mpeng amar war á na, te uza ká adak

⁵ kat te uném dok iyam iga nkàng ká afu iva i nak uza i yà ká mbyèt kat te á dok unémlobér uva i nak uza i yà ká adak, adédak a yà izá nggo.

⁶ Uném uga mpyal awop va dok izá nggo ká ashe iyam va ta, te uza i yà ká adak i ga i chu arurong, kang uza i yà ká nrí ká ashe iyam inana iyéryér kat, ya uza i wòr izér wò ká ndeng kang.

⁷ Nvangva alum tar chit, te uza i yà ká mbyèt kat, nnà chit te uza i ri ká ashe oga iyam inana iyéryér va, kakul iyam-nrìri.

⁸ Kang uza a ri izhe iyam ikuku kat, kat te iva iyam iga anyin à kan, le kang uza a yà ká adak. Mmami na uYawe.

⁹ <<Oném oga mpyal awop á kpak ndyáng mi, le kang oza a yà ká mpat kang oza i kú kakul nvivyap kat. Mmami na uYawe, uva gar oza,

¹⁰ <<Uném ugafak i ri ká ashe iyam inana

iyéryér kat. Unəmchən kat te unəm va_mmá yar na ká_inok i ri iyám inana iyéryér kat.

¹¹ Kang a yà pa_unəm uga mpyal awop yap uzwal ká_mbwai wò, kat te amar aga nzhízhi te uza_i ri iyám-nrìri ri.

¹² A yà pa_uya ánəm uga mpyal awop uyen uchar vágká unəm ugafak te, uza_i yà ká_nrí ka_ashe iyám inana iyéryér va_ta_kat.

¹³ Kang a yà pa_uya ànəm uga mpyal awop uyen uchar tém uchar ukpéleng kat te gbal_ivang, kang à yà ká_ovan kat, te uza_le nzhi àpo wò wa nva ká_ivanbyen, te uza_i ri iyám-nrì apo wò ri. Unəm ugafak i ri kat.

¹⁴ << <A yà pa_unəm va_unəm uga mpyal awop kat, ri iyám inana iyéryér ka_ashe mpat, te uza_i na uzəng ká_apal atukun ngga mmak iyám va_ta kang uza_i yichi iyám inana iyéryér ûnəm uga mpyal awop.

¹⁵ Kang onəm oga nshì iyám awop a vyap oga iyám inana iyéryér va_oIsarila na ûYawe,

¹⁶ na kang á nak oza_kà nnəm mpat ngga amwa kakul pa_oza_ri iyám inana oza_iyéryér kat. Mmami na uYawe, uva_gar oza.> >>

¹⁷ UYawe là ûMusa pa,

¹⁸ <<Là ûHaruna ká_ ovəvan ká_ nkaptak oIsarila, là ôzä pa, <Nza_unəm nggo ká_ashe nzhi àlsarila, kat te ká_ashe onəmchən va yichi iyám inana iga nshì pa_dswot, kakul nyar nsar nnaplà oza_kat te iyám inana iga ndòm ìgwak. Iyám nkang va_ta i yà ká_mbyèt kat.

¹⁹ A yà pa_uza_dom pa_iyám inana va_ta a yà ikamkam te, mkpak i yà ina ìnunggwan, kat te

ìnagàm, kat te ibèl ìnunggwan iva yà ká mbyèt kat.

20 Kang ó yichi iyam inana iyam nkang iva ka mbyèt kat, kakul i yà ikàmkam kat.

21 A yà pa unèm yichi nlèfèr iyam ipápà iga ntèm ikángkáng ûYawe pa ô yél nsar nnap-nlà kat te iyam inana iga ndòm ìgwak, kà ashe ina kat te iyam nkang, te nkpak pa á yà ká mbyèt kat, kakul na á yà ikàmkam.

22 Kang ó yichi iyam inana ûYawe ká iyam nkang ifofo, kat te ibèkchibèkchi, ká igùrum, kat te iva iyam i wár á na kà izèr, kat te ndangbyat. Ó yà ká nyichi oga iyam va ta wa iyam inana iga apèr ûYawe kà apal atak nshì iyam awop kat.

23 Ó yichi iyam inana iga ndòm ìgwak ká ìna kat te itám iva ngbègbèk nro wuwang kat te á agéptènggèptèng. Mi yà ká nkèkam kakul iyam inana iga nsar nnap-nlà ji wò kat.

24 Ó yà ká nyichi iyam ivà mmá ném atutul, mmá nyár, kat te mmá zèp atutultutul ûYawe kat. Ó yà ká nnèm nva ta kà ashe mbin wó kat.

25 Ko kà awó adyanèm ó yà ká nyichi apir iyam va ta wa iyam-nrà Ìnan wó kat, kakul mmá vyap chit, ozà ká mbyèt, mí kàm ozà kà anung wó kat.>>

26 UYawe là ûMusa pa,

27 <<A yà pa mmá mar iya ìna ìnunggwan, inagam, kat te ibèl ìnunggwan, te i tèm ká inang wò nra pa nfangshat kang kà nra ngga nnan ne te, mí kèkam wa iyam inana apèr ûYawe.

28 Kang ó pà ìna kat te itam ká iyéyen nda nzèngtèng kat.

²⁹ <<A yà pa u yichi nlèfèr iyam ipápà iga adéngchi ûYawe te, yichi nlèfèr bu kà asal va mí kékam kà anung bu.

³⁰ Nkpak mí ri nda va ta, kang mmá re a chu ìpin ikpakkpak kat. Mmami na uYawe.

³¹ <<Ó kpak oga nnap mpakpak mi, ó nak ishi kà oza. Mmami na uYawe.

³² Kang ó vyap adin mi ayéryér kat, kakul na n yà uyéryér kà ashe oIsarila. Mmami na uYawe uva gar wó,

³³ uva fa ká wó kà ashe mbin aMasar pa ô yà Inan wó. Mmami na uYawe.>>

23

Ilum inaknak oIsarila

¹ UYawe là ûMusa pa,

² <<Là nnàp ká oIsarila, là ôzà pa, Oga ilum inaknak àYawe omà ta, iva ó shet iyéryér iga mbut, ilum mi inaknak.

³ <<O ném inok kà apal ra pa nkpading, kang ilum iga ifangshat te, i yà ilum aSati iga njul, ilum iga mbut nyéryér. Kang ó ném inok iro kat, kà nkaptak atak va ó tém kà, aSati aYawe.

⁴ <<Omà ta oga ilum inaknak àYawe, oga mbut nyéryér, nva ó shet ká kà awalang oza anaknak.

Ìlum inaknak iga nggantal (Nkung 28.16-25)

⁵ <<Kà nra ngga ngbapchi aman pa neding kà ape aga nggèshi ká arurong te, ilum nggantal àYawe.

6 Kà_nra ngga ngbapchi aman pa_tukun kà_ape vã_ta te nnem nchang izér ilum inaknak nzengkeng ngga nyà_ká_anyer kat ûYawe. Nra pa_nfangshat ó_yà_ká_nri nzengkeng ngga nyà_ká_anyer kat.

7 Kà_nra nggəshi kà_ilum inaknak te ó_nem mbut nyéryer. Kang ó_nem inok wó iga nzà_nra nggo kat.

8 Nra pa_nfangshat ó_yichi iyam inana iga apər ûYawe, mbut nyéryer i_yà_kà_nra ngga nfangshat, ó_nem inok iga nzà_nra nggo kat.>>

Ilum inaknak iyam mbən gəshi

9 UYawe là ûMusa pa,

10 <<Là nnàp ôlsarila, là ôza pa, A_yà_pa ó tar mbin vã_mmami kà_ngga nnena á_wó kang ó_bən iyam-nrìri, te ó_ba kà_nsar ngga nggəshi ûnəm uga mpyal awop.

11 Uzà_i yege nsar vã_ta kà_mpyal à_Yawe kakul na mmá_kám. Unəm uga mpyal awop i yege kà_nkpan aSati.

12 Kà_ilum vã_ó yege nsar vã_ta kà_te, ó_yichi inagam iga izun pa_izèng iva_yà_kà_mbyèt kat kakul iyam inana iga nshì pa_dwot ûYawe,

13 nzeng kà_iyam inana ipir ikùr, mmaák nyalyal ikpáng pa_iparəm mmá_zuk mmì_mpyet kà_iyam apər ûYawe inéngnèng ichángchàng, kà_iyam inana iwawa akwaya pa_zèng aga ndèng ibangbang.

14 Ó_yà_ká_nrí nzengkeng nro kat te ipir ikùr ifórfòr kat te izhakan kat, ya_nra va ó_ba kà_iyam inana Înan wó chit kang. Ndyáng ngga mbyet

mbyet kakul oga nlwàk wó kà nkaptak atak va ó tém kà.

15 <<Á bòn kà nkpan aSati va ó ba ká nsar ishi iyam inana iga ñyege, te ó kung aSati pa fangshat pa súr.

16 Ó kung nra isém pa itukun á ga á chu nkpan aSati aga fangshat, nnà chit te ó yichi iyam inana ìpir ikùr izhakan ûYawe dak.

17 Kà atak va ó tém kà te, ó ba ká nzengkèng mbit pa mparèm nva mmá nèm ká mmañ ñyalyal ikpáng pa iparèm, mmá bit ká anyèr, wa iyam inana iyegeyege iga awár aga nggèshi ûYawe.

18 Te ó yichi nzeng ká nzengkèng va ta itam inunggwan iga ìzun pa izeng pa ifangshat, ivà yà ká mbyet kat, ká ìya ìna inunggwang pa izeng, ká inagam pa iparèm. Oza i yà iyam inana iga nshì pa dwot ûYawe, nzeng ká iyam inana ìpir ikùr oza ká oga iyam inana iwawa, iyam inana iga apèr, inéngnèng ichángchàng ûYawe.

19 Yichi mbìt pa nzeng kakul iyam inana nnap mbángbang kpa, ká inagam iga ìzun pa izeng pa iparèm, kakul nlèfèr iyam inana iga ntèm ikángkáng.

20 Unèm uga mpyal awop i yege inagam iga iparèm va ta kà mpyal àYawe wa iyam inana iga ñyege nzeng ká nzengkèng ngga awár aga nggèshi. Oza i yà iyam inana iyéryèr ûYawe kakul ánèm uga mpyal awop.

21 Kà ilum izèngtèng va ta ó wór mbut, á yà mbut ñyéryèr á wó, kang ó nèm inok iga nza nra nggo kat. Nnà ta i yà nnap mpakpak ngga mbyet mbyet kà nkaptak atak ntèm wó kà ashe oga nlwàk wó.

22 <<Kang a yà pa ó bən iyam iga mbin wó te, kang ó bən anung iram wó kat, kat te ó chák nvang iyam mbən wó va tàk kà mbin kat. Ó re oza kákul onəm oga nkun ká odyanəm. Mmami na uYawe, Inan wó.>>

*Ìlum inaknak iga ìzun ipipe
(Nkung 29.1-6)*

23 UYawe là ûMusa pa,

24 <<Là ôlsarila pa, Kà nra ngga nggəshi kà ape aga afangshat, te ó nak ishi ká aSati njul, mbut nyéryər nva mí nəm ká iyam ibúrbúr.

25 Kang ó nəm inok iga nzə nra nggo kat, nnyi te ó yichi iyam inana iga apər ûYawe.>>

*Ìlum iga mmwa ishi
(Nkung 29.7-11)*

26 UYawe là ûMusa pa,

27 <<Nra ngga ngbapchi ngga ape aga afangshat va ta, nra ngga mmwa ishi. Á yà mbut nyéryər á wó, ó dang ishi wó ká iyam-nrì, kang ó yichi iyam inana iga apər ûYawe.

28 Kang ó nəm inok iro n̄da va ta kat, kákul nra ngga mmwa ishi nva mí nəm mmwa ishi ká kákul wó kà mpyal àYawe, Inan wó.

29 Nzə unəm nggo va dang ishi wò ká iyam-nrì kà ìlum va ta kat te, mí fa ká na kà ashe onənəm.

30 Kang nzə unəm nggo va nəm inok kà ìlum va ta te, mi zhì na kà ashe onənəm.

31 Kang ó nəm inok iro kat. Iva ta na ndyáng ngga mbyet mbyet kákul oga nlwàk wó kà nkpat-tak atak va ó təm kà,

³² ASati aga njul kakul wó, te ó dang ishi wó ká iyam-nrì, bàn ká arurong aga nra ngga nfangzéngteng ngga ape i ga i chu arurong aga ìpin ikpàkkipak, ó nak ishi ká aSati wó.>>

*Ìlum Inaknak iga Aghal
(Nkung 29.12-40)*

³³ UYawe là ûMusa pa,

³⁴ <<Là ôlsarila pa, Kà nra ngga ngbapchi aman pa tukun ka ape aga afangshat te, nnem nchang izér ìlum Inaknak ngga Aghal ûYawe, nva i yar nra pa nfangshat.

³⁵ Kà nra nggèshi te ó ném mbut nyéryér, kang ó ném inok wó iga nzá nra nggo kat.

³⁶ Kà apal nra pa nfangshat ó yichi iyam inana apér ûYawe, kang nra ngga nnanne te i ya mbut nyéryér á wó, te ó yichi iyam inana iyam apér ûYawe. Ìlum ichumchum iga awop, kang ó ném inok wó iga nzá nra nggo kat.

³⁷ <<Oga ilum inaknak va ta uYawe nak, iva ó shet ká wa oga mbut nyéryér kakul nyichi iyam inana apér ûYawe, iyam inana iga nshì pa dwot, iyam inana ìpir ikùr, ká nlèfér iyam inana iyam nkang, ká iyam inana iwawa. Nzà ìlum inaknak nggo ká ìlum iga nchang izér wò,

³⁸ oga ìlum inaknak va ta nna ya iro kà apal aSati áYawe ká oga iyam inana wó, nkpaktak oga iyam inana nsar nnap-nlà wó, ká nkpaktak oga iyam inana iga ndòm igwak wó va ó na ûYawe.

³⁹ <<Kà nra ngga agbapchi aman pa tukun ka ape aga afangshat, nvangvà ó bén iyam iga mbin chit, te ó ném nchang izér ìlum Inaknak iga Aghal

ûYawe nva_i yar nra pa_nfangshat. Mí nəm njul kà_nkpaktak ìlum iga nggəshi kang njul kà_nkpaktak ìlum iga ìnənanne kpa.

40 Kà_ìlum iga nggəshi te ó wur kakul ishi wó awár ikún inənan, agwal akulom, oga igwong iga agwal ikun pa_zhəkzhək, kang ó nəm nchang ìgwak kà_mpyal àYawe, Inan wó nra pa_nfangshat.

41 Ó nəm nchang izər ìlum inaknak ûYawe nra pa_nfangshat kà_ashe izun. Ndyáng ngga mbyet mbyet kakul oga nlwàk wó, kang ó nəm nchang izər kà_ape aga afangshat.

42 Ó təm kà_ashe oga aghal nra pa_nfangshat. Nkpaktak ovan omarmar oIsarila i təm kà_ashe oga aghal,

43 kakul na oga nlwàk wó á nyi pa_n nak oIsarila təm kà_ashe oga aghal, nvəng nvə_n fa ká_oza_kà_ashe mbin oga aMasar. Mmami na uYawe, Inan wó.>>

44 Ka_asal va ta_uMusa shet oga ìlum inaknak àYawe ôlsarila.

24

Nnak ishi ká apitila (Nfa 27.20-21)

1 UYawe là ûMusa pa,

2 <<Nak oIsarila á ba ká_mmì mpyet á bu nva mmá kam nnənan kakul na apitila á sàl pa_dékér.

3 UHaruna i chwong oza_kà_nsəm atani kà_mpyal akwati aga nsar nnap-nlà kà_ashe Aghal Mbut, i bàn kà_arurong i ga i chu ntàn atak kà_mpyal àYawe pa_dékér. Ndyáng ngga mbyet mbyet kakul oga nlwàk wó.

4 Uza i nak ishi ká ogá apitila va ka apal ìdari azənariya anənañ kà mpyal à Yawe pa dəkər.

5 <<Kpaák mmaák nnənañ fòr nzəngkèng ká pa ngbapchi aman pa parəm, nza mbìt nggo mmá nəm na ká mmak ikpáng pa iparəm.

6 Dàt oza nzhi pa mparəm nza nzhi nggo ká nzəngkèng pa nkpađing ká apal atebəl aga azənariya kà mpyal à Yawe.

7 Nak njéng nnəngnəng nchángchàng kà nza nzhi nggo, na á yà ká ador nzəngkèng, wa iyam inana apər û Yawe.

8 Uza i dàt nzəngkèng va ta kà mpyal à Yawe nza aSati nggo, ká anung olsarila. Nsar nnap-nlà mbyet mbyet.

9 I yà iji áHaruna ká ovəvan onunggwan, oza i ri ká Atak Ayéryər, kakul iyéryər va ji pa kpaktak ká ashe iyam inana apər û Yawe. Nnap mpakpak ngga mbyet mbyet.>>

Mpyat akat ká apal anəm uga mpwat adin Inan

10 Uyen ununggwan uro wa yà unənang uyen oga alsarila kang upupo unəm oga aMasar á fa ga ashe olsarila, te ikum fa uya àyen uchar olsarila va ta ká unəm olsarila ká ashe apak.

11 Uyen àchar va ta sóng anung pwat adin Inan, te oza ba ká na ká atak áMusa. Adin anənang pa uShelomit uyen àDibəri ká akum áDan.

12 Oza kùk na pa ná ó fe iyam va uYawe i là ôza pa na o nəm ká na.

13 Te uYawe là ûMusa pa,

14 <<Fa ká unəm va pwat mpwat ká nsəm apák, na nkaptak onəm va fe na á nak awó oza ká

ishíshi na mmà nnyi pauza nəm mpat vata nəm,
na nkaptak mbut á kwan na ká_ipáng uza_á kú.

¹⁵ Te là ôlsarila pa, a yà paunəm a pwat Inan
wò te, uza_i yar nsur mpat wò.

¹⁶ Nzàunəm nggo va vyap adin aYawe te mí
gbal na. Nkpaktak mbut i kwan na ká_ipáng,
udyanəm kàt te uyen uga mbin, a yà pauza vyap
adin vata te, mí gbal na.

¹⁷ <<A yà paunəm gbal unəmləbər te, nkpak
mí gbal na.

¹⁸ Nzàunəm nggo va gbal iyam nkang áwan wò
te, uza_i mwa akékat, irirì kákul irirì.

¹⁹ A yà paunəm nak abang uwan wò te, mí nəm
á na wa nva uza_nəm,

²⁰ mbækchi kà anung mbækchi, ìwú kà anung
ìwú, ìnyin kà anung ìnyin, wa nva uza_nak abáng
ùnəmləbər te, wa nnà ta mí nəm á na kpa.

²¹ Nzàunəm nggo va gbal iyam nkang te, uza_i
mwa akékat, kang unəm vagbal unəmləbər te,
mí gbal na.

²² Ó yà ká_nnà mpakpak panzeng kákul
ádyanəm ká_uyen uga mbin. Mmami na uYawe,
Inan wó.>>

²³ Nvàngva_uMusa là ôlsarila, te oza_fa káunəm
vapwat mpwat kànsəm apak kang oza_kwan na
ká_ipáng. Alasarila nəm wa nva uYawe nak ûMusa.

25

Ìzun iga njul
(*Ndan NM 15.1-11*)

¹ UYawe là nnàp ká_uMusa kà_apal aBam
aSinayi pa,

² <<Là nnàp ká oIsarila, là ôzà pa, Awalang va ó táng ashe mbin va_mmami kà_ngga nnøna á wó te, mbin va_ta i nak ishi ká_njul aSati ûYawe.

³ Ó suk iram wó ìzun pa_ìkpàding, kang ó gbar iram ibàngbang wó ìzun pa_ìkpàding, kang ó but awúwar.

⁴ Kang kà_ìzun iga ìfangshat te, i yà aSati aga njul mbin, aSati ûYawe. Kang ó suk iram wó, kat te ó gbar iram ibàngbang wó kat.

⁵ Ó yà ká_mbèn iyam va_fa ká_ishi wò ka_ashe iram wó kat, kang ó páng awár ibàngbang va_fa ká_ishi wò kat. I yà ìzun iga njul mbin va_ta.

⁶ Nkpaktak iyam i va_mbin ná kà_ìzun aSati aga njul te, i yà iyam-nrì kakul wó, kakul bu, uzwal bu ununggwan kat te uchar, ká_unèm va_u yar ka_inok, kat te udyanèm uva_kà_ntèm ká_bu,

⁷ kakul iyam nkang ká_izhé iga anyin va_kà_mbin bu. Nkpaktak iyam va_mbin i na te i yà iyam-nrì.>>

Nchang ìzér iga ìzun ìsèm pa_ìtukun

⁸ <<Te bu kung ìzun iga njul aSati pa_nfangshat, ufangshat kà_apal ìzun pa_ifangshat, kakul na nra aSati pa_fangshat nvang pa_nfangshat á yà ìzun ìsèm neding aman pa_fangzèngtèng.

⁹ Te bu bur agbèshì pa_gbángbáng kà_nra ngga ngbapchi kà_ape aga afangshat. Kà_nra ngga Mmwa Ishi te, bur agbèshì kà_ashe nkpaktak mbin bu.

¹⁰ Te ó gor ìzun iga ìsèm pa_ìtukun kang ó shet ká_nfèn kà_ashe mbin kakul nkpaktak onèm oga ntèm kà_ashishe. Kà_ìzun i va_ta_mí le ká_nkpaktak

iyam ádango á na, i yà ìzun iga nfèn, kang nza_uzèngtèng wó nggo i le atak akum wò.

11 Ìzun iga ìsèm pa_ìtukun i yà iga nfèn á wó. Ó suk iyam kat, ó bén iyam va_fa ká_ishi wò kat, kat te ó páng awár ibangbang va_nèm ká_ishi wò kat.

12 I yà ìyéryér ká_atak wó, kakul i yà ìzun iga nfèn. Ó ri iyam va mmá ya ká_ashe ìram.

13 <<Ka_ ashe ìzun iga nfèn va_ta_ te, nza_uzèngtèng wó nggo i le atak iyam wò.

14 <<A yà pa_u yáp ká_iyam úwan bu, kat te u yáp iyam ká_uwan bu te, kang ó mwar owan wó kat.

15 A yà pa_u yáp ìyap ká_uwan bu te, i yà ká_apal ñyél ìzun iga nvang ìzun iga nfèn. Uza_i yáp ká_á bu ká_apal ìyél ìzun iga mbèn iyam.

16 Mmak mbubwai i màl ká_mmak ìzun, kang ñyen mbubwai i màl ká_ñyen ìzun, kakul uza_ká_ñyáp ká_á bu ká_apal ñyél ìzun i va_bu wap ìram va_ta.

17 Kang ó mwar owan wó kat, ó nèm ayér Inan wó, kakul mmami na uYawe, Ìnan wó.

18 <<Ó kpak oga ndyáng mi ká_oga nnap mpak-pak mi, ó nak ishi ká_ozá, na ó tém ká_ashe mbin va_ta ká_ikángkáng.

19 Te mbin i na awár wò, ó ri i yél afu á wó, kang ó tém ká_ikángkáng ká_ashishe.

20 A yà pa_ó bəp pa, <<Iza í ri kà_ìzun iga ifangshat, a yà pa_í suk kat, kat te í but iyam mbèn yi kat yà?>>

21 Te mi nak nnap nnènà mi á wó ká_ashe ìzun iga ikpàdèng, na mbin nvà_ta á na iyam-nrà pa_makmak ngga ìzun pa_iparèm.

22 A yà pa ó suk iyám kà ìzun iga ìnànné te, ó yà kà nrí kà ashe iyám mbèn ikpàñ i ga i chu ìzun iga ifangzéngtèng, ya iyám mbèn izhakan i nèm kang.

23 <<Mí yáp ká mbin mbyet mbyet kat, kakul njem, kang mmawó odyanèm oga ntèm ndàtdàt ká mi.

24 Kà ashe nkaptak oga mpwom wó te, ó nak asal va mí le ká mbin va ta.

25 <<A yà pa ugènang bu kun ga mà bák kang à yáp ká iyám wò iro kà ashe iyéyam, te unènal uga ndátkulung ká na i ba i mwa iyám va ugènanggènang yáp ká,

26 A yà pa unèm va ta yà ká unal uga mmumwa á na kat, kang uza wong yà ká iyám iga mmumwa íshi wò,

27 te uza i kung mmak ìzun va mmá yáp ká, uza i le ká abo mbwai ûnèm va uza yáp ká á na, te iyéyam i le á na.

28 Kang a yà pa uza yà ká iyám iga mmumwa kat te, iyám va uza yáp ká te i tèm kà awó ánèm uga nyiyap i ga i chu ìzun iga nfèn. Mí le ká kà ìzun iga nfèn, te uza i le ká iyám wò.

29 <<A yà pa unèm yáp ká nzhi nra wò kà ashe itong iga akamsèlang, te i lile kà, kà ìzun va uza yáp ká. Nra ngga mmumwa na ta.

30 A yà pa uza mwa kà ashe ìzeng va ta kat, te nzhi ngga ashe itong iga akamsèlang va ta i yà nji ànèm va yáp kà nkaptak nlùlwak mbyet mbyet. Mí yà ká nle ká kà ìzun iga nfèn kat.

31 Kang a yà pa oga nzhi kà ivan itong va akamsèlang gáng oza kat, te mí kung oza nzèng ká agbagba mbin. Mí le ká oza le ká ìzun iga nfèn.

32 <<Kà_ítong oLawi te, oLawi òma à yà ká_atak nsat ngga mbyet mbyet pa_ó le ká_nzhí nji oza_va_ká_ashe itong oza.

33 Nza_iyam ká_ashe oLawi nggo te mí lile ká_Nzhi va_mmá yáp ká_ká_ashe itong va_ijí oza_te, mí le ká_ká_izun iga nfən, kakul nzhi va_ká_ashe itong oLawi te nji oza_ká_ashe oIsarila.

34 Kang atak nkpak iyam nkang aga_ítong oza_te mí yáp ká_kat, kakul aji oza_mbyet mbyet.

Nna akát onəm oga nkun

35 <<A yà pa_ugənang bu kun ga mà bák va i kamshi ishi wò ká_ashe wó kat, te ó tēp na wa nva ó tēp udyanəm uga ntəm ká_ashe wó, kang uza_i təm ká_wó.

36 Kang wa akát ká_nram mmák kat te nkak ká_apəpal ká_na kat. Te wa nəm ayər Inan bu, kang ugənang bu i təm ká_bu.

37 Kang wa na akát mbwai á na ká_nram mmák ká_kat te wa yáp ká_iyam-nrì bu á na ká_nram nkak ká_apəpal kat.

38 Mmami na uYawe, Inan wó, uvá_fa ká_wó ká_mbin aMasar na ná mbin aKanana á wó, na ná_yà Inan wó.

39 <<A yà pa_ugənang bu ká_bu kang à_kun, te yáp ká_ishi wò á_bu, te kang wa nak na á_nəm inok á_bu wa ázwal kat.

40 Uza_á_təm ká_bu wa ánəm uga ñyar ká_inok kat te uga ntəm ndàtdàt, uza_i nəm inok á_bu i ga i chu_Ízun iga Nfən.

41 Te uza_ká_ovan wò i fa ká_atak bu, kang uza_i le atak akum wò ká_atak iyam ópo wò.

42 Kakul oza₁ okpari mi, ova n fa ká₂ oza₃ kà₄ mbin aMasar, kang mmá yáp ká₅ oza₆ wa ñyáp ká₇ ozwal kat.

43 Kang wa ném ichumchum isaisai ká₁ apal oza₂ kat, te ném ayér Inan bu.

44 <<Ozwal bu onunggwan ká₁ ochar va₂ i yà oji bu te, á yà kà₃ mbin va gáng wó, ó yáp ozwal ká₄ atak oza₅.

45 Ó yáp ozwal yáp ká₁ ashe ovan odyaném va₂ kà₃ ntém ká₄ wó, ká₅ ashe akum oza₆ va₇ kà₈ ntém ká₉ ashe wó kpa. Ova oza₁ mar ká₂ ashe mbin wó, kang oza₃ i yà iyám wó.

46 Ó wur oza₁ á yà iyám akup ovan wó va₂ kà₃ nvang wó mbyet mbyet. Ó ném inok ném ká₄ oza₅ wa ozwal. Owan wó oIsarila ji wò te, kang uném a ném ichumchum isaisai ûwan wò kat.

47 <<A yà pa₁ udyaném ká₂ ashe wó dur, kang ugénang bu wong kun ga mà₃ bàk ká₄ atétek kang à yáp ká₅ ishi wò údyaném va₆ kà₇ ntém ká₈ ashe wó, kat te uném uga akum ádyaném va₉ ta,

48 ká₁ nvang ñyáp ká₂ ishi wò te uwa à yà ká₃ atak nsat ngga nkam ishíshi. Uzéngteng ká₄ ashe ogénanggénang i kam ishíshi kam.

49 Ukikyan kat te uya àkikyan ununggwan kat te uném uro ká₁ ashe onéna uga ndátkulung ká₂ ashe akukum i mwa ishíshi. A yà pa₃ uza₄ wong dur te uza₅ i mwa ishi wò.

50 Uza₁ i kung nzéng ká₂ uném va₃ yáp na, iyél izun va₄ uza₅ yáp ká₆ ishi wò á na i ga i chu Izun iga Nfén. Mbwai iyéyap i mà₇ ká₈ mbwai inok áném uga ñyar ká₉ inok ká₁₀ ashe izun va₁₁ ta.

51 A yà pà nna à bur izun pà makmak, te uza i mwa mbwai nkàm ishi wò i màl ká mbwai vammá kà_yáp na ká.

52 Kang a yà pà bur izun pà_dap i chu Ìzun iga Nfèn, te uza i kung kang i mwa mbwai ngga nkàm ishi wò i màl ká abo izun.

53 Uza i tém ká unèm va_yáp na wa ánèm va mmá yar kà_inok izun, izun. Udyanèm va_yáp na te i yà ká nnèm ichumchum isaisai á na kat.

54 <<A yà pà mmá kàm ishíshi kà_asal ro kà_ashe oga ava_ta_kat, te uza_kà_ovan wò mí re oza_i ga kà_ashe Ìzun iga Nfèn.

55 Kakul oIsàrilà okpari mi. O va n fa ká_oza_kà_mbin aMasar. Mmami na uYawe, Inan wó.>>

26

*Nnap nnènan kakul nkpak nnap nnèm
(Ndan NM 7.12-24; 28.1-14)*

1 UYawe là pa, <<Kang ó nèm ichèr kakul ishi wó kat te alakan akpákpa, kat te ndar ñyéryèr kakul ishi wó kat te ipáng ikpákpa kà_mbin wó pa ó kúchì á na, kakul mmami na uYawe, Inan wó.

2 Ó kpak ìlum aSati mi kang ô rup ká_atak awop mi. Mmami na uYawe.

3 <<A yà pà ó kpak oga ndyáng mi kang ó nak ishi kà_oga nnap mpakpak mi ó nèm inok kà_oza,

4 te mi re nrè ká_ivàr kà_awalang va màl, na mbin i na iyam-nrà, kang oga ikún iga ashe iram i na awár oza.

5 Mpèk iyam wó i ga i chu awalang aga mpáng ìbàngbang, kang mpáng ìbàngbang i ga i chu awalang aga nsuk iyam, te ó yà ká_iyam-nrà pa

makmak pa_ó ri kang ó tém ká_ikángkáng ka_ashe mbin wó.

⁶ <<Mi na ntém ikángkáng kà_mbin, kang ó ra ká_iyam iro i gbèk wó kat. Mi fa ká_izhé ibángbang ka_ashe mbin, kang ndokchì i yà ká_nwatar ka_ashe mbin wó kat.

⁷ Ó bák oném ikum wó kang oza_i tàk kà_mpyal wó kà_atak ndokchì.

⁸ Pa_otukun kà_ashe wó i bák ìgbál, kang ìgbál kà_ashe wó i bák ikalong pa_ìgbapchi, kang okpa ikum wó i tàk kà_mpyal wó kà_atak ndokchì.

⁹ <<Mi nak nnap nənən á wó, mi nak wó ó myak ó yél, kang mi kpan nsar nnap-nlà mi ká_wó.

¹⁰ Ó ri iyam ikpan iva mmá but chit gbàng, kang ó wur ikpan va_ta i fa na á le ká_atak ìzhakan.

¹¹ Mi nak atak ntém mi kà_ashe Aghal ayéryér kà_ashe wó, kang mi yà ká_nyang ká_wó kat.

¹² Mi chen kà_ishimshe wó kang mi yà Inan wó, kang ó yà oném mi.

¹³ Mmami na uYawe, Inan wó, uvá_fa ká_wó kà_mbin aMasar, na kang ó yà ozwal oza_lap kat, kang n_cwan ndar ayok wó na á nak wó ó nəm ntém ngga akul ishi wó.

*Mpyat akát kakul nkpak nnap nnəm kat
(Ndan NM 28.15-68)*

¹⁴ <<A yà pa_ó kpak nnap nnəm á mi kat, kang ó nak ishi ká_nkpaktak oga nnap mpakpak va_ta_kat,

¹⁵ kang a yà pa_ó yang ká_oga ndyáng mi kang ó yen ká_oga nnap nkpakkpak mi, o nak ishi ká_nkpaktak oga nnap mpakpak kat, kang o békchi nsar nnap-nlà mi ká_wó,

16 te iyam va ta mi nəm á wó, mi ba ká mbæk anung nnəm ayər ká ashe wó, ká arwa aga nyà ká ntán kat, arwa atak rusok ava i nak iwú wó i fo kang ó yà onəm onənan kat. Ó suk iyam nsuk ká anung amwang, kákul okpa ikum wó i ga nriri.

17 Mi nak iwú mi ká apal wó, kang okpa ikum wó i nəm igwan ká wó. Onəm oga nyáng wó i nəm igwan ká wó. Onəm oga nyáng wó i nəm ichumchum ká wó, kang ó chəng nchəng va unəm uro ká nwà wó kat.

18 <<A yà pa ká nvang oga iyam va ta kang ó kpak nnap nnəm á mi kat te, mi nyám ntàn á wó nvang pa nfangshat kákul nnap mbángbang wó.

19 Mi chwan nkak ishi wó ngga nkədyar kang mi nak ivar ipəng kat, kang mbin wó i wom i yà wa acham.

20 Ikam wó i kùr ká iyam ilakchi. Kákul mbin wó i na iyam-nrì wò kat, kang oga ikún iga mbin wó i na awár ozá kat.

21 <<Kang a yà pa ó dap ká mi kang ó yang ká nkpak nnap nnəm á mi, te mi nak oga mbæk anung wó i mak nvang pa nfangshat kákul oga nnap mbángbang wó.

22 Mi re nrè ká izhé iga anyin ká ashe wó, iva i gbáng ovan wó, i vyap iyam nkang wó, kang i nak iyəl wó i yen i ga i chu iva i nak mí chəng oga asal wó.

23 <<Kang a yà pa káp ká oga iyam va ta, te ó kám ndyáng ntàn mi kat, ó ga mpyal ká nnəm nkak ishi ká mi,

24 te mi pyat á wó, kang mi mbæk anung á wó nvang pa nfangshat kákul nnap mbángbang wó.

25 Te mi ba ká ndokchì ngga mpyát akat mbækchi nsar nnap-nlà, kang ó but kà oga itong wó te, mi re nrè ká arwa kà ishimshe wó, kang mí na wó ká ashe awó onem ikum wó.

26 Nvang va n gél asal iyam-nrì wó te, ochar pa ogbapchi i pék nzengkeng wó ká ashe achér apér aga nwàng iyam pa izeng, kang ozá i ba ká nzengkeng ká atak mmál idék, ó ri kang i kúr wó kat.

27 <<Kang a yà pa káp ká iyam va ta, ó kpak nnap nnem á mi kat, ó ném nkak ishi á mi,

28 te mi pyat á wó ká ashe nlak ìgwak ibángbang, kang mi nyám ntàn á wó nvang pa nfangshat iji mmatmat ji ká apal oga nnap mbángbang wó.

29 Ó ri izhé ovan wó onunggwan ká izhé ovan wó ochar.

30 Mi chwan oga atak awop wó, mi kyen oga atak ndung nturari wó, kang mi but oga akúm wó ká apal oga ichér wó, mi yang ká wó.

31 Mi nak oga itong wó i tém agúng kang mi vyap oga atak awop wó. Mi yà ká kam iyam inana wó kat.

32 Mmami ká ishi mi mi vyap mbin wó, na okpa ikum wó va i ba ntém ká te ozá á gam.

33 Te mi tur ndokchì ká wó, kang mi lyangshin wó ká ashe mbin. Mbin wó i tém nkpeleng, kang oga itong wó i ra agúng.

34 Kang mbin i fe nchang aSati izún wò aga njul ká nkaptak awalang va á ra nkpeleng, nva nna ká ó yà ká ashe mbin onem ikum wó á.

35 Nkpaktak awalang va ra nkpeleng te i ya njul nva uza ká yà kat, ká nra oga aSati wó, nva ká ó

yà kà ntəm kà ashishe.

36 <<Abo oro va le kà ashe wó te, mi nak ayər kà ashe igwak oza kà ashe mbin onəm ìkum oza. Nnáp agwal azang i nak oza kà nchèng. Oza i chèng wa nchèng ndokchì, kang ozà i tàk, káp ká nvà unəm uro kà mbàk oza kat.

37 Káp kà nvà pa unəm uro kà mbàk oza kat, oza i ném ifang ka apal owan oza wa nchèng ndokchì. Kang ó yà ká ikam iga ntong kà mpyal okpa ìkum wó kat.

38 Ó zhì kà ashe mbín, mbin onəm ìkum wó i mang wó.

39 Abo oro va le kà ashe wó te, oza i kú kà mbin okpa ìkum oza kakul nnap mbángbang oza. Kang oza i kú kakul nnap mbángbang opo oza.

40 <<Kang a yà pa oza i pwa nnap mbángbang oza kà nnap mbángbang opo oza, nlang nnandər oza va oza ném á mi, kà nkak ishi va oza ném á mi kpá,

41 nvà nak mi n pyat oza kpa kang n ba ká oza kà ashe mbin okpa ìkum oza, te awalang va oza yen ká ishi oza kang à man ká nnap mbángbang oza,

42 te mi rëng nsar nnap-nlà mi ká uYakup. Mi rëng nsar nnap-nlà mi ká uIshaku kpa ká nsar nnap-nlà mi ká uAbərahām. Mi rëng ká mbin va ta.

43 Kang oza i yang ká mbin i re, te i ya njul oga aSati wò nvà uza ra ikpəlèng, kang ozà man ká imwa nnyám ntàn nnap mbángbang oza, kakul ozà yang oga nnap mpakpak mi kang oza jan oga ndyáng mi.

44 Káp ká nnà te, ká awalang va oza ká ashe mbin okpa ikum oza te, mi yang ká oza kat kang mi nzhì oza pa chatchat kat, kang mi békchi nsar nnap-nlà mi ká oza kat, kakul mmami na uYawe, Inan oza.

45 Kakul oza te, mi rëng ka nsar nnap-nlà va ká opo oza, ova n fa ká ká mbin aMasar ká iwú mbín pa n yà Inan oza. Mmami na uYawe.>>

46 Oga ndyáng, nnap nkakpakkak, ká oga nnap mpakpakkak va ta uYawe pak ká ishimshe wò ká olsarila ká apal abam aSinayi ká atak áMusa.

27

Nnap mpakpakkak ká apal nsar nnap-nlà

1 UYawe là nnàp ká uMusa pa,

2 <<Là nnàp ká olsarila, là ôzà pa, a yà pa unèm uro yar nsar nnap-nlà ûYawe pa o na unèm te uza i mwa ishishi ká atak mmak mbwai va ta,

3 te mmak iyam va ta ká apal ánunggwan, á bàn ká izun isèm pa iparèm ga chu isèm pa ikpadìng te, mmèmak i yà mbwai ashekèl azurfa isèm pa itukun ká anung ashekèl aga Atak Ayéryèr.

4 Kang a yà pa uchar te, mmak mbwai ashekèl azurfa i yà isèm pa ishatding.

5 A yà pa uyen uga izun pa itukun ga chu isèm pa iparèm te, mmak mbubwai i yà ashekèl azurfa isèm pa iparèm kakul ánunggwan kang ashekèl azurfa pa gbapchi kakul áchar.

6 A yà pa uyen uga ape pa zèng ga chu izun pa itukun te, mmak mbwai kakul ánunggwan i yà ashekèl azurfa pa tukun, kang kakul áchar i yà ashekèl azurfa pa shatding.

7 A yà pa unèm uga ìzun ìsèm pa ikpàding kat te á jiji te, mmak mbwai i yà ashekèl azurfa pa gbapchi aman pa tukun kákul ánunggwan, kang ashekèl azurfa pa gbapchi kákul áchar.

8 Kang a yà pa unèm va kà nyar nsar nnap-nlà kang à kun ngga nva pa á mwa mbubwai kat te, uzá i ba ká unèm va ta kà mpyal ànèm uga mpyal awop kang unèm uga mpyal awop i nak mmak mbubwai kà atak nkàm ànèm uga nyar nsar nnap-nlà.

9 <<A yà pa nyar nsar nnap-nlà kà apal iyam nkang va mí yichi wa iyam inana ûYawe te, nkaptak iyam va mí na te i yà jiji aYawe.

10 Uza i gabàn, kat te i pal ká iro kat, ko inènan kakul ibángbang, kat te ibángbang kakul inènan. Kang a yà pa uzá i pal iyam nkang ká iyam nkang, te nkaptak oza, ivá mmá pal ká ivá mmá pal iwuwán ká i yà jiji aYawe.

11 A yà pa nyar nsar nnap-nlà kà apal iyam nkang iga adak iva màl pa mmá yichi wa iyam inana ûYawe kat, te mmá ga ká iyam nkang va ta kà mpyal ànèm uga mpyal awop.

12 Unèm uga mpyal awop i nak mmak mbubwai, kà atak mbibyen kat te mbébang, wa nva unèm uga mpyal awop nak mbubwai te, i yà wa nnà ta.

13 Kang a yà pa uzá dòm mmwa ishíshi te, i nak uzèng kà apal atukun uga mmak mbubwai kà.

14 <<A yà pa unèm gòr nzhi wò tèm ñyéryèr ûYawe, te unèm uga mpyal awop i nak mmak mbubwai, kà atak mbibyen kat te mbébang, wa nva unèm uga mpyal awop nak te, i yà wa nnà ta.

15 Kang a yà pa_unèm va_gar nzhi wò pa_ô kám ishíshi te, uza_i nak uzèng ká_apal atukun uga mmak mbubwai, te i yà njini.

16 <<A yà pa_unèm gar ìram ìro va_ijini ûYawe te, mmak mbubwai i màl dakdak ká_apir aga nsusuk, ká_apal mbwai ashekèl azurfa isèm pa_itukun ká_anung apir ibèshi ká_ikpáng iga mma iyam.

17 A yà pa_uzá_gar ìram va_ta ká_izun iga nfèn te, mbubwai i tém wa nva mmá_nak.

18 Kang a yà pa_uzá_gar ìram va_ta ká_nvèng izun iga nfèn, te unèm uga mpyal awop i kung mmak mbubwai i màl dakdak ká_oga izun va_bur i ga i chu izun iga nfèn, kang mí kpák i le.

19 A yà pa_unèm va_gar ìram va_ta á_wong dòm pa ômwa ishíshi te, uza_i nak uzèng ká_apal atukun uga mmak mbubwai, te ìram va_ta i le i yà ijini.

20 Kang a yà pa_uzá_mwa ishi ìram va_ta kat, uza_yáp ká_ûnèm uro te, mí mwa ishíshi lap kat.

21 A yà pa_mmá le ká_ìram va_ta ká_izun iga nfèn te, i yà iji aYawe, i tém iji onèm oga mpyal awop.

22 <<A yà pa_unèm gar ìram ûYawe ìva uza_yiyáp ká_ashe mpupwom kat,

23 te unèm uga mpyal awop i kung mbubwai á_na i ga i chu izun iga nfèn, kang unèm va_ta i mwa mbwai nda va ta mbwai va_ta nji aYawe.

24 Ká_izun iga nfèn te ìram i le i yà iji ànèm va_uza_yáp ká_atètak, uva_ka_yà upo ìram á.

25 Nkpaktak oga nnak mmak amwa bu á màl ká_ashekèl aga atak awop, agera isèm pa_iparèm ká_anung ashekèl.

26 <<Kang unèm uro a gar amar aga nggèshi ûYawe aga iyam nkang, ká_ashe ina kat te itam

kat, kakul amar aga nggëshi yà chit aji aYawe.

²⁷ Kang a yà pa_izëngtëng kà ashe iyam nkang iga adak te, uza_i mwa ishíshi wa mmak nnak mbubwai kà atak nnak uzëng kà_apal atukun uga mmak mbubwai. A yà pa_mmá mwa ishíshi kat te, mí yáp ká_ká_apal mmak mbubwai.

²⁸ <<Ká_nnà te, iyam iro yà iva mí yáp ká_kat, iva unëm gar chit mbyet ûYawe kà_ashe nkpaktak iyam va_ijini. Unëmlèbér kat te iyam nkang, kat te mpom, mí mwa ishíshi kat te mí yáp ká_kat. Nkpaktak iyam va_mmá gar te i yà inënan ijì aYawe.

²⁹ <<Unëmlèbér uro yà uvà_mmá gar chit kakul nzhi mí mwa ishíshi kat, mí gbal na.

³⁰ <<Nza_uzëng kà_ashe agbapchi nggo iga iyam-nrà wò iga ashe iram, ipir ikùr kà_mbin kat te awár ikún te, ijì aYawe.

³¹ A yà pa_unëm dòm pa_ô mwa ishi uzëng kà_ashe agbapchi wò uro, te uza_i nak uzëng kà_apal atukun uga mmëmak kà.

³² Nza_uzëng kà_apal agbapchi iyam nkang nggo te, ija aYawe. Awalang va_mmá kung iyam nkang te, iga igbapchi ijì aYawe.

³³ Uza_i yà kà_ndëdér pa_ô van ibyenbyen ká_ibángbang kat, kang uza_i yà ká_mpëpal kat. A yà pa_uza_i pal te, ivà_mmá pal ká_ivà_mmá pal iwuwán ká_i yà ijì aYawe, mí mwa ishishi kat.>>

³⁴ Oga nnap mpakpak va ta uYawe nak ûMusa kakul oIsarila kà_apal abam aSinayi.

Tarok Bible

The Holy Bible in the Tarok language of Nigeria

copyright © 2024 Luke Initiative for Scripture Translation

Language: (Tarok)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Jul 2025 from source files
dated 10 Jul 2025

501af3c5-12fd-5965-ade7-9600b2d02717